№. 76. ЧЕТВЕРГЪ 11 Іюля. 11 Lipca. CZWARTEK №. 76.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie rs. 10, Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie — 5, Z przesyłką — 6. Kwartalna: W Wilnie — 3, Z przesyłką — 3 k. 50. Miesięczna — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная.

ВИЛЬНО.

ПРЕДЛОЖЕНІЕ ГЛАВНАГО НАЧАЛЬНИКА КРАЯ, НАЧАЛЬНИКАМЪ ВИЛЕНСКОЙ, ГРОДНЕНСКОЙ, КОВЕНСКОЙ, МИНСКОЙ, ВИТЕБСКОЙ и МОГИЛЕВСКОЙ ГУБЕРНІЙ отъ 6 іюля 1863 года.

Въ Высочайше утвержденномъ 8 минувшаго іюня положеніи о взысканіи 10% сбора съ недвижимыхъ дворянскихъ имѣній, состоящихъ во ввѣренномъ моему управленію краѣ, изъяснено, что сборъ этотъ долженъ быть произведенъ со всѣхъ безъ исключенія недвижимыхъ имѣній, принадлежащихъ дворянству, на томъ основаніи, что какъ оный назначенъ для покрытія тѣхъ огромныхъ расходовъ, которые несетъ на себѣ все государство для подавленія мятежа и огражденія мирныхъ жителей отъ насилія и безчинства мятежниковъ, то посему никто изъ помѣщиковъ не можетъ быть изъятъ отъ онаго.

Между тѣмъ, какъ 5-мъ пунктомъ сдѣланнаго мною по этому предмету распоряженія, сообщеннаго вашему превосходительству, въ предложеніи отъ 13-го іюня. начальникамъ губерній, предоставлено—представлять на мое усмотрѣніе объ облегченіи этого сбора для тѣхъ изъ владѣльцевъ недвижимыхъ имѣній, которые не только на словахъ, но и на самомъ дѣлѣ доказали свою преданность законному Правительству и вѣрность данной ими присягѣ, то посему я предлагаю вамъ, милостивый государь, представить мнѣ списки помѣщиковъ изъ Русскихъ и Остзейскихъ уроженцевъ, находящихся во ввѣренной вамъ губерніи, которые, будучи извѣстны своею благонадежностію, по всей справедливости не должны подлежать полному 10% налогу, наравнѣ съ помѣщиками польскаго происхожденія, и съ имѣній которыхъ налогъ этотъ можетъ быть уменьшенъ до половиннаго размѣра, то есть до 5%; при чемъ предоставляю вамъ внести въ тѣ списки и тѣхъ помѣщиковъ изъ Поляковъ, которыхъ вы признаете по испытанной преданности ихъ Правительству, подлежащими къ этой категоріи.

Но вмѣстѣ съ тѣмъ, почитаю необходимымъ обратить вниманіе вашего превосходительства и на то обстоятельство, что къ сожалѣнію есть въ здѣшнемъ краѣ помѣщики и не польскаго происхожденія, которые по слабодушію своему, женитьбѣ на полькахъ и родственнымъ связямъ съ поляками, подчиняются революціонной партіи и явно или тайно содѣйствуютъ оной. Имѣнія такихъ лицъ не могутъ быть изъяты отъ полнаго 10% налога.

Что-же касается тѣхъ помѣщиковъ, которые болѣе другихъ содѣйствуютъ мятежу и принимаютъ участіе въ ономъ, то имѣнія сихъ послѣднихъ, на основаніи 3-го пункта приведеннаго выше положенія, подлежатъ обложенію усиленнымъ сборомъ свыше 10%, смотря по степени ихъ участія въ мятежныхъ дѣйствіяхъ, совершающихся нынѣ въ краѣ, а потому о всѣхъ сихъ помѣщикахъ, я прошу ваше превосходительство доставить мнѣ дополнительные списки для дальнѣйшихъ съ моей стороны распоряженій, присовокупивъ при оныхъ и ваше заключеніе, въ какой степени вы полагаете увеличить сборъ съ ихъ имѣній, сверхъ опредѣленнаго уже 10% взноса по раскладкѣ.

(Подписалъ:)

Генералъ отъ Инфантеріи МУРАВЬЕВЪ 2-й.

С. Петербургъ, 9-го іюля.

ПУТЕШЕСТВІЕ ГОСУДАРЯ НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА НИКОЛАЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА ПО ОЛОНЕЦКОЙ ГУБЕРНІИ.

(Окончаніе.)

15-го числа, въ 9 часовъ утра, Его Высочество дѣлалъ смотръ петрозаводскому линейному баталіону внутренней стражи, которымъ остался очень доволенъ и соизволилъ благодарить баталіоннаго командира.

Вслѣдъ затѣмъ мастеровые Александровскаго пушечнаго завода поднесли Его Высочеству всеподданнѣйшее письмо, въ которомъ высказали простымъ языкомъ свои вѣрноподданническія чувства ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ. Въ три четверти десятаго Государь Наслѣдникъ посѣтилъ Александровскій заводъ. Здѣсь, въ заводской конторѣ, полковникъ Фелькнеръ имѣлъ счастіе объяснить Августѣйшему Посѣтителю, по чертежамъ и моделямъ, процессъ металлургическихъ производствъ и ходъ главныхъ заводскихъ работъ. Осмотръ самаго завода былъ начатъ Его Высочествомъ съ доменнаго цеха. Проходя постепенно всѣ производства, Государь Наслѣдникъ обратилъ особое вниманіе на отливку трехъ-пудовыхъ пушекъ по американской системѣ и снаряда для 15-ти-дюймоваго орудія, на отдѣлку пушекъ и выкову желѣза. Послѣ того Его Высочество посѣтилъ магазинъ заводскихъ издѣлій и складовъ, гдѣ, въ память посѣщенія имъ олонецкихъ заводовъ, соизволилъ принять отъ горнаго начальника четыре орудія пятнадцати-дюймоваго калибра, приготовленныя въ 12-ю долю противъ дѣйствительнаго размѣра, по чертежамъ вновь доставленнымъ изъ Соединенныхъ Сѣверо-Американскихъ Штатовъ. Въ сверлильномъ цехѣ Государь Наслѣдникъ, осматривая деревянныя модели орудій различныхъ калибровъ, остановился съ особымъ вниманіемъ на громадныхъ размѣрахъ 15-дюймовыхъ орудій и спрашивалъ о перестройкѣ и пособіяхъ, какія предназначаются для приготовленія этихъ пушекъ въ Александровскомъ заводѣ, а потомъ обозрѣлъ кузнечно-слесарные цехи и пародѣйствующую мастерскую. Окончивъ осмотръ, Его Высочество изволилъ выразить благодарность горному начальнику, чинамъ, служащимъ въ олонецкомъ горномъ округѣ и командѣ заводскихъ мастеровыхъ. Послѣ краткаго отдохновенія, въ 2 часа по полудни, Государь Наслѣдникъ удостоилъ Своимъ присутствіемъ пробу 11 орудій морской артиллеріи, 60-фунтоваго калибра, Дальгрена, N. 1, и произведенную по инструкціи пороховую пробу. Замѣтивъ, что пушки выдержали пробу, Его Высочество снова выразилъ благодарность горному начальнику.

Къ обѣденному столу, въ этотъ день, были приглашены преосвященный архіепископъ Аркадій и начальствующія лица.

Вечеромъ того же дня, въ 8 часовъ, Августѣйшій Путешественникъ въ сопровожденіи свиты, нѣсколькихъ начальствующихъ лицъ и городскихъ дамъ изволилъ предпринять поѣздку въ одну изъ живописнѣйшихъ окрестностей Петрозаводска, д. Соломенное. Здѣсь множество народа въ праздничныхъ нарядахъ собралось изъ уѣзда и съ четырехъ часовъ ожидало прибытія Его Высочества и привѣтствовало Высокаго Гостя кликами радости. На пристани дѣти и женщины бросали подъ ноги Его цвѣты и постилали платки и верхнюю одежду отъ пристани до скалы, гдѣ для пріѣзда Его Высочества была устроена просторная и изящная бесѣдка. Въ церкви Государь Наслѣдникъ былъ встрѣченъ мѣстнымъ причтомъ, выслушалъ эктенію и многолѣтіе и осмотрѣлъ ризницу, въ которой обратилъ особое вниманіе на ризы и поясъ, вышитые собственноручно царевною Софіею Алексѣевною и пожертвованные ею въ бывшій здѣсь Соломенскій монастырь. Отсюда Его Высочество прошелъ въ бесѣдку, гдѣ кушалъ чай, долго любовался живописнымъ видомъ побережья и самаго озера Онеги, соединяющаго въ этомъ мѣстѣ свои воды съ водами Логмозера. Съ наступленіемъ ночи по берегамъ загорѣлись смоляныя бочки, озеро покрылось лодками, въ которыхъ разъѣзжали толпы радостнаго народа и рыбаки, вызванные на ловлю тихою вечернею погодою. Въ довершеніе этого прекраснаго вечера, въ бесѣдкѣ показался 90-лѣтній „сказитель" *) Козьма Ивановъ Романовъ (крестьянинъ деревни Лонгалы, петрозаводскаго уѣзда), случайно пріѣхавшій въ Петрозаводскъ и отсюда взятый на пароходѣ въ Соломенное. Его Высочество милостиво распрашивалъ о его жизни и занятіяхъ, обращаясь съ нѣкоторыми замѣчаніями о характерѣ эпической поэзіи къ бывшему здѣсь учителю губернской гимназіи г. Хрущеву и съ ласковою улыбкою слушалъ простодушные отвѣты Козьмы Иванова, никогда и нечаявшаго счастія говорить съ „Царскимъ Наслѣдникомъ." Приказавъ старику сѣсть, Государь Наслѣдникъ предложилъ ему спѣть наиболѣе замѣчательныя пѣсни. Тогда Козьма Ивановъ, дряхлымъ уже, но выразительнымъ голосомъ пропѣлъ былины: **) про хитрость-мудрость Волги Буслаевича и его походъ на землю турецкую, про добраго молодца и его жену неудачливую, про бой Добрыни съ змѣею горенчатою, нашествіе силы татарской на русскую землю и разграбленіе монастыря Румянцева, и наконецъ стихъ о пустынѣ. Его Высочество съ видимою любознательностью прислушивался къ древнѣйшимъ, можетъ быть, напѣвамъ нашей народной поэзіи и изволилъ сдѣлать нѣсколько замѣчаній о значеніи былинъ, обращаясь къ г. Хрущеву, Когда старикъ переставалъ пѣть и отдыхалъ, на озерѣ въ лодкахъ зачинались хоромъ лирическія русскія пѣсни. Изъ бесѣдки Государь Наслѣдникъ прошелъ на пристань, въ маленькой лодочкѣ катался по заливу озера, проѣхалъ на противоположный берегъ, гдѣ въ присутствіи Его Высочества была закинута тоня и поймана рыба, поднесенная рыбаками Августѣйшему Путешественнику. Ровно въ 10 часовъ Его Высочество отправился изъ Соломеннаго въ обратный путь.

16-го числа, въ 7 часовъ утра, Государь Наслѣдникъ отправился на водопадъ Кивачъ и по пути изволилъ осмотрѣть петрозаводскій тюремный замокъ, состояніемъ котораго остался видимо доволенъ. Въ деревнѣ Косалмѣ Государь Наслѣдникъ заходилъ въ дома крестьянъ и обратилъ вниманіе на благосостояніе жителей. По прибытіи на кончезерскій заводъ Его Высочество посѣтилъ тамошнюю церковь, и затѣмъ изволилъ завтракать въ домѣ управителя завода. Прибывъ изъ завода къ пристани близъ селенія Воронова, Августѣйшій Путешественникъ пересѣлъ изъ коляски въ лодку и направился вверхъ по рѣкѣ Сунѣ на Кивачъ. Черезъ двѣ версты отъ пристани началась тяга бечевою, за которую дружно ухватились десятки крестьянъ. Прибывъ къ водопаду и вошедши въ лѣтній домъ, выстроенный на скалѣ предъ водопадомъ, Его Высочество не разъ выходилъ на балконъ смотрѣть на Кивачъ, грозный шумъ котораго сливался съ народными кликами. Государь Наслѣдникъ былъ видимо веселъ и ласково разговаривалъ съ крестьянами. Въ часъ по полудни былъ обѣденный столъ, а въ 4 часа Великій Князь отправился въ обратный путь и въ 9 часовъ прибылъ въ Петрозаводскъ. Здѣсь флигель-адъютантъ полковникъ Рихтеръ, отъ имени Его Высочества, передалъ 300 руб. сер. начальнику губерніи для раздачи бѣднѣйшимъ изъ жителей Петрозаводска, 500 руб. сер. горному начальнику, для раздачи мастеровымъ Александровскаго завода и серебряные часы для мастера пушечнаго цеха Петра Семенова.

*) Пѣвецъ былинъ.

**) Всѣ былины со словъ Романова напечатаны въ „Сборникѣ билинъ" П. Н. Рыбникова.

TREŚĆ

Część Urzędowa.

WILNO.

ZALECENIE GŁÓWNEGO NACZELNIKA KRAJU NACZELNIKOM GUBERNJI: WILEŃSKIEJ, GRODZIEŃSKIEJ, KOWIEŃSKIEJ, MIŃSKIEJ, WITEBSKIEJ i MOHYLEWSKIEJ z d. 6 lipca 1863 r.

W Najwyżéj utwierdzonéj 8-go upłynionego czerwca ustawie o ściągnieniu 10% poboru z nieruchomych szlacheckich majątków, znajdujących się w kraju powierzonym mojemu zarządowi, powiedziano, że pobor ten powinien być wyegzekwowany ze wszystkich bez wyjątku nieruchomych majątków, należących do szlachty, na téj zasadzie, że ponieważ naznaczony jest dla pokrycia tych ogromnych kosztów, które ponosi państwo dla stłumienia powstania i osłonienia spokojnych mieszkańców od gwałtu i znęcania się powstańców, a zatém nikt z obywateli nie może być od niego wyłączonym.

Tymczasem, gdy 5 punktem wydanego przeze mnie rozporządzenia, zakomunikowanego w zaleceniu z dnia 13 czerwca, nadane zostało Naczelnikom gubernji prawo—przedstawiać do mojéj uwagi o ulżeniu tego poboru dla tych właścicieli nieruchomych majątków, którzy nie tylko na słowach lecz i w samym czynie dowiedli swéj przychylności prawnemu rządowi i wierności złożonéj przez nich przysiędze, dla tego więc zalecam panu przedstawić mnie spisy obywateli urodzonych w Rossji i prowincjach Nadbaltyckich, znajdujących się w powierzonéj panu gubernji, którzy będąc znani z tego, że są godni zaufania, wedle całéj słuszności nie powinni podlegać całkowitemu 10% poborowi, na równi z obywatelami polskiego pochodzenia i z majątków których ten pobor może być zmniejszony do połowicznego rozmiaru, to jest do 5%; obok tego zalecam panu włączyć w te spisy i tych obywateli Polaków, których pan uznasz, ze względu na wypróbowaną przychylność rządowi, za należących do téj kategorji.

Lecz jednocześnie z tém, uważam za konieczne zwrócić uwagę Waszéj Excellencji i na tę okoliczność, że na nieszczęście znajdują się w tutejszym kraju obywatele, którzy przez słabość charakteru, z powodu ożenienia się z Polkami i związków pokrewieństwa z Polakami, słuchają wymagań, partji rewolucyjnéj i jawnie lub tajemnie pomagają jéj. Majątki takich osób nie mogą być wyłączone od opłaty 10% podatku.

Co się zaś tycze tych obywateli, którzy więcéj od innych pomagają powstaniu i biorą w niém udział, to majątki tych ostatnich, na zasadzie 3-go punktu przytoczonéj wyżéj ustawy, podlegają obłożeniu zwiększonym poborem wyżéj 10%, bacząc na stopień ich uczęstnictwa w działaniach powstańczych, odbywających się obecnie w kraju, a zatém o tych wszystkich obywatelach, proszę waszą Excellencję przedstawić mnie dodatkowe spisy dla dalszych z mojéj strony rozporządzeń, dołączywszy do nich i wasze zdanie, w jakim stopniu, pan mniemasz należy powiększyć pobor z ich majątków, oprócz ustanowionéj już 10% opłaty według rozkładki.

(Podpisał:) Jenerał piechoty

MURAWJEW 2-gi.

PODRÓŻ JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI NASTĘPCY TRONU CESARZEWICZA MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA PO GUBERNJI OŁONECKIEJ.

(Dokończenie.)

15-go t. m. o 9 godz-nie z rana Jego Wysokość czynił przegląd pietrozawodzkiego linjowego bataljonu straży wewnętrznéj, z którego był bardzo zadowolony i raczył dziękować dowódcy bataljonu.

Następnie robotnicy Aleksandrowskiego armatniego zakładu podali Jego Wysokości najpoddaniejszy list, w którym wypowiedzieli prostym językiem swe wiernopoddańcze uczucia ku CESARZOWI JEGO MOŚCI. O trzy kwadranse na 10-ą Cesarzewicz Następca odwiedził Aleksandrowski zakład. Tam w kantorze zakładu, pułkownik Felkner miał szczęście objaśniać Najjaśniejszemu gościowi podług modelów i rysunków, proces metallurgicznych produkcij i postęp głównych robot na zakładzie. Opatrywanie samego zakładu rozpoczął Jego Wysokość od domennego cechu. Przechodząc stopniowo wszystkie produkcje, Cesarzewicz Następca zwrócił szczególną uwagę na odlew trzech pudowych armat podług amerykańskiegh systematu, i narzędzie dla 15-to calowego działa, na wyrob dział i kucie żelaza. Po tém Jego Wysokość odwiedził magazyn zakładowych wyrobów i składów, gdzie na pamiątkę odwiedzenia przez Niego ołoneckich zakładów, raczył przyjąć od naczelnika górnego cztéry działa piętnasto - calowego kalibru, o dwanaście razy mniejsze od rzeczywistego rozmiaru, podług rysunków nowo otrzymanych z Północno-Amerykańskich Stanów. W świdrowalnym cechu Cesarzewicz Następca opatrując drewniane modele dział rozmaitych kalibrów zatrzymał się ze szczególną uwagą na olbrzymich rozmiarach 12-tu calowych dział i zapytywał o przebudowaniu i narzędziach, jakie się naznaczają dla przygotowania tych dział w zakładzie Aleksandrowskim, a późniéj obejrzał kowalsko-ślósarskie cechy i działającą siłą pary pracownię. Skończywszy przegląd, Jego Wysokość raczył wyrazić dziękczynienie górnemu naczelnikowi, urzędnikom, służącym w ołoneckim górniczym okręgu i komendzie zakładowych robotników. Po krótkim odpoczynku o 2 godzinie po południu, Cesarzewicz Następca zaszczycił swoją obecnością próbę 11 dział morskiéj artylerji, 60 funtowego kalibru Dalgrena N. 1 i wykonaną podług instrukcji próbę prochu. Postrzegłszy, iż działa wytrzymały próbę, Jego Wysokość znowu wyraził podziękę górniczemu naczelnikowi.

Do obiadu, w tym dniu byli wezwani przewielebny arcybiskup Arkadjusz i osoby naczelniczące.

Wieczorem tegoż dnia o 8 godzinie Najjaśniejszy Podróżny w towarzystwie orszaku, kilku osób naczelniczących i dam miejskich raczył pojechać do jednéj najbardziéj malowniczéj okolicy Petrozawodzka w Sołomiennoj. Tam mnóstwo ludu w świątecznéj odzieży zebrało się z powiatu i od 4-éj godziny oczekiwało przybycia Jego Wysokości i witało Wysokiego Gościa okrzykami radości. Na przystani dzieci i kobiety rzucały pod nogi Jego kwiaty i rozściełały chustki i wierzchnią odzież od przystani do skały, gdzie dla przyjazdu Jego Wysokości była urządzona przestronna i piękna altanka. W cerkwi Cesarzewicz Następca był spotkany przez miejscowego proboszcza, wysłuchał ektenję i długielecie, obejrzał zakrystję, w któréj zwrócił szczególną uwagę na ryzy i pas, wyszyte własnoręcznie przez cesarzównę Zofję Aleksejównę i ofiarowane przez nią do byłego tam Sołomeńskiego klasztoru. Ztamtąd Jego Wysokość przeszedł do altanki, gdzie pił herbatę, długo zachwycał się malowniczym widokiem wybrzeża i samego jeziora Onegi, łączącego w tém miejscu wody swe z jeziorem Łogmoziero. Z nadejściem nocy na brzegach zapalono smolne beczki, jezioro pokryło się łódkami, w których jeździły tłumy radośnego ludu i rybacy, zachęceni do rybołóstwa przez spokojną wieczorną pogodę. Dla dokończenia tego pięknego wieczoru, w altance ukazał się 90 letni „skazitiel" *) Koźma Iwanow Romanow (włościanin wsi Łongały powiatu pietrozawodzkiego), przypadkiem przybyły do Pietrozawodzka i ztamtąd wzięty na parostatku do Sołomiennoj. Jego Wysokość miłościwie rozpytywał o jego życiu i pracach, zwracając się z niektóremi uwagami o charakterze poezji w epopei do byłego tu nauczyciela gubernjalnego gimnazjum p. Chruszczowa i z łaskawym uśmiechem słuchał prostodusznych odpowiedzi Koźmy Iwanowa nigdy niespodziewającego się szczęścia rozmawiać z „Cesarskim Następcą" Rozkazawszy starcowi usiąść, Cesarzewicz Następca zaproponował mu zaśpiewać bardziéj znakomitsze pieśni. Wówczas Koźma Iwanow, przestarzałym już lecz wyraźnym głosem prześpiewał „Zdarzenia" **) o przezorności Wolgi Busłajewicza i jego wyprawie na turecką ziemię, o dobrym zuchu i jego nietrafnéj żonie, o bitwie Dobryni ze żmiją gorenczatą, najazd tatarskiéj siły na ziemię rossyjską i zrabowanie klasztoru Rumiancowa, a nakoniec wiersz o pustyni. Jego Wysokość z widoczną ciekawością przysłuchiwał się najdawniejszym być może śpiewom naszéj narodowéj poezji, raczył zrobić kilka uwag o znaczeniu „zdarzeń" zwracając się do p. Chruszczowa. Podczas gdy starzec przestawał śpiewać i odpoczywał, na jeziorze w łódkach poczynały się chórem liryczne pieśni rossyjskie. Z altanki Cesarzewicz Następca przeszedł na przystań, w malenkiéj łódce jeździł po zatoce jeziora, przejechał na przeciwległy brzeg, gdzie w obecności Jego Wysokości odjechał z Sołomiennego na powrót.

16-go o 7 godzinie z rana, Cesarzewicz Następca przybył do wodospadu Kiwacz i po drodze raczył obejrzeć zamek więzienny, którego stanem został widocznie zadowolony. We wsi Kosalmie Cesarzewicz Następca zachodził do chat włościańskich i zwrócił uwagę na dobrobyt mieszkańców. Po przybyciu na konczezerski zakład, Jego Wysokość odwiedził tameczną cerkiew i następnie raczył śniadać w domu zarządzającego zakładem. Przybywszy z zakładu do przystani koło wsi Woronowa Najjaśniejszy Podróżny przeszedł z karety do łódki i skierował się w górę po rzece Sunie na Kiwacz. O dwie wiorst od przystani zaczęło się holowanie, za które wspólnie chwycili się dziesiątki włościan. Przybywszy do wodospadu i wszedłszy do letniego domu wybudowanego na skale przed wodospadem, Jego Wysokość nieraz wychodził na Kiwacz, którego groźny szum łączył się z okrzykami ludu. Cesarzewicz Następca był widocznie wesoł i łaskawie rozmawiał z włościanami. O 1 po południu był obiad, a o 4 Wielki Książe odjechał napowrót i o godzinie 9 przybył do Pietrozawodzka. Tam fligiel-adjutant pułkownik Rychter w imieniu Jego Wysokości oddał 300 rub. sr. naczelnikowi gubernji dla rozdania uboższym z mieszkańców Pietrozawodzka, 500 rub. sr. naczelnikowi górniczemu dla rozdania robotnikom Aleksandrowskiego zakładu i srebrny zegarek dla majstra armatniego cechu Piotra Siemienowa.

*) Śpiewak zdarzeń.

**) Wszystkie „zdarzenia" ze słów Romanowa wydrukowano w „zbiorze zdarzeń" P. N. Rybnikowa.

Въ 9½ часовъ вечера Государь Наслѣдникъ отправился на пароходъ, сопровождаемый народными благословеніями. Маститый архипастырь олонецкій, окруженный всѣмъ городскимъ духовенствомъ, у окна въ домѣ семинаріи благословлялъ отъѣзжающаго Высокаго Гостя. Ровно въ 10 часовъ пароходъ отошелъ отъ берега, оставивъ за собою народъ, долго еще толковавшій о добротѣ и привѣтливости Первенца Обожаемаго ГОСУДАРЯ. 17-го числа, въ 5 часовъ утра, Его Высочество прибылъ въ м. Черные Пески, откуда, пересѣвъ на небольшой казенный пароходъ, отправился Онежскимъ каналомъ въ г. Вытегру, куда благополучно прибылъ въ тотъ же день, въ 11 часовъ утра. (Сѣв. Поч.)

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКОЕ ИЗВѢСТІЕ.

Варшава, 6-го іюля.

Отрядъ генерала Костанды, 30 іюня, разбилъ на голову близъ Загурова, конную шайку Кочановскаго; мятежики потеряли до 150 человѣкъ убитыми и ранеными; у насъ 1 убитъ и ранены офицеръ Кодроко и 3 рядовыхъ. Остатки шайки, прелѣдуемые чрезъ Варту въ Казимірскіе лѣса, окончательно разсѣяны.

Отряды Прусскаго и Австрійскаго полковъ обошли Островскіе лѣса и имѣли при этомъ два удачныя дѣла: отрядъ Австрійскаго полка, вмѣстѣ съ колонною полковника Эммануеля, разбилъ шайку, 2-го іюля, у Домбровы; мятежники потеряли 144 убитыхъ и 13 взятыхъ въ плѣнъ; съ нашей стороны 2 убитыхъ и 19 раненыхъ. Отрядъ отъ Прусскаго полка разбилъ мятежниковъ, 3 іюля, у Постычя; подробностей не получено. (Р. Ин.)

Въ телеграммахъ, полученныхъ въ послѣдніе дни изъ Кіева и изъ Одессы повторяется о сборѣ мятежническихъ шаекъ на границахъ Галиціи съ Волынской губерніею и Бессарабіи съ Молдавіею, общая числительность которыхъ, впрочемъ, по самымъ преувеличеннымъ свѣдѣніямъ, не превышаетъ 3,000 чел. Изъ депешъ видно также, что въ этотъ разъ начальниками въ шайкахъ являются большею частію уже не поляки, а французы, и въ числѣ ихъ Рошбрюнъ, не разъ упоминавшійся въ газетахъ *). Столь открытое участіе французскихъ авантюристовъ въ мятежѣ и почетная роль, ими на себя принятая, не помѣшаетъ, однако, европейской прессѣ, въ особенности же французскимъ газетамъ и эти новыя продѣлки польской революціи назвать громкимъ именемъ національнаго польскаго движенія. Во всякомъ случаѣ противъ вторженія шаекъ приняты мѣры и выдвинуты войска, но никакихъ встрѣчъ пока не было. (Рус. Инв.)

Отъ генералъ-адъютанта барона Ливена получено слѣдующее донесеніе о дѣйствіяхъ полковника барона Будберга, командированнаго, съ отрядомъ, изъ Курляндіи въ м. Биржи, Ковенской губерніи. Получивъ, 17 іюня, увѣдомленіе о сборѣ значительныхъ шаекъ мятежниковъ въ лѣсахъ около дд. Петришки, Варжы и Аукштали, полковникъ Будбергъ немедленно выступилъ туда съ ротою Шлиссельбургскаго резервнаго полка. Мятежники были открыты въ лѣсу между дд. Мичуны и Петришки; послѣ непродолжительной перестрѣлки, они были выбиты изъ лѣсу и преслѣдовались войсками до д. Скетеры. Здѣсь мятежники пытались еще разъ дать намъ отпоръ, но мгновенно были опрокинуты на всѣхъ пунктахъ, и побросавъ оружіе, спѣшили укрыться въ близлежащій лѣсъ. Войска наши преслѣдовали бѣгущихъ до наступленія темноты. По показанію плѣнныхъ, разбитая шайка была въ составѣ 800 человѣкъ; болѣе 20 труповъ осталось на мѣстѣ стычки и 15 человѣкъ взяты въ плѣнъ. Въ отрядѣ полковника Будберга 2 легко раненыхъ солдата.

22-го іюня, полковникъ Будбергъ присоединилъ къ себѣ въ д. Друцишкахъ отрядъ (2 роты и взводъ с.-петербургскихъ уланъ), высланный, подъ командою штабсъ-капитана Чернаго, изъ г. Поневѣжа, для поисковъ за шайкою Лушкевича.

Открывъ въ д. Шукянахъ слѣды этой шайки, соединенные отряды настигли ее въ лѣсу близъ м. Вобольники. Войска стремительно бросились на мятежническій притонъ въ лѣсу и атаковали его съ двухъ сторонъ; наступленіе было такъ быстро, что мятежники, пораженные паническимъ страхомъ, безъ всякаго сопротивленія, оставили свой притонъ и искали спасенія въ поспѣшномъ бѣгствѣ; преслѣдованіе продолжалось на разстояніи 10 верстъ; у мятежниковъ убито до 70 чел.; 1 взятъ въ плѣнъ. Въ разрушенномъ притонѣ найдены были большіе запасы продовольствія и множество другихъ вещей, оставленныхъ мятежниками; кромѣ того, во время преслѣдованія отбито разное оружіе, свинецъ и лошади. Съ нашей стороны ранены 3 рядовыхъ. (Рус. Инв.)

Государственный совѣтъ, въ департаментѣ гражданскихъ и духовныхъ дѣлъ, по разсмотрѣніи опредѣленія правительствующаго сената, департамента герольдіи, о княжескомъ достоинствѣ рода Любомірскихъ, принялъ на видъ: 1) что предокъ сего рода гр. Висницкій Станиславъ Любомірскій въ 1647 г., грамотою римскаго императора Фердинанда III, возведенъ былъ потомственно въ князья римской имперіи; 2) что затѣмъ, въ 1786 г., дипломомъ римскаго же императора Іосифа II, это достоинство подтверждено было потомкамъ означеннаго Станислава—Францишку и Іосифу Любомірскимъ, съ присовокупленіемъ къ оному титула свѣтлости, и 3) что происхожденіе отъ сихъ послѣднихъ настоящихъ просителей, а равно и постоянное пользованіе въ послѣднихъ трехъ поколѣніяхъ сего рода княжескимъ достоинствомъ, доказывается какъ метрическими актами, такъ и другими документами. Вслѣдствіе сего государственный совѣтъ, руководствуясь св. зак. 1857 г. т. IX зак. сост. ст. 54, 55, 56 и приложенной къ оной инструкціи, *мнѣніемъ положилъ:* Константина-Феликса-Ксаверія-Станислава (четырехъ именъ) съ сыномъ Сигизмундомъ-Маріемъ-Іосифомъ-Константиномъ-Ксаверіемъ (пяти именъ), Антона съ сыновьями: Ксаверіемъ-Францишкомъ (двухъ именъ), Александромъ и Антономъ-Казиміромъ (двухъ именъ) и Александра-Игнатія (двухъ именъ) Францишковыхъ-Ксаверіевыхъ, Стефана-Ксаверія-Ѳаддея-Павла (четырехъ именъ), Владислава-Іоанна-Емануила (трехъ именъ), Евгенія-Адольфа (двухъ именъ) и Ивана Евгеніевыхъ, и Атаназія-Казиміра-Карла (трехъ именъ) Вильгельмова-Фридрихова съ сыномъ Станиславомъ-Михаиломъ-Генрихомъ (трехъ именъ) Любомірскихъ, согласно съ заключеніемъ сената, *признать въ княжескомъ достоинствѣ,* внеся родъ сей въ пятую часть дворянской родословной книги, безъ присвоенія однако же титула свѣтлости, такъ какъ не было до сихъ поръ примѣровъ, чтобъ таковой титулъ жаловался въ Россіи по грамотамъ иностранныхъ государей.— Таковое мнѣніе ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ Высочайше утвердить соизволилъ 21-го мая 1863 г. (Сѣв. Поч.)

*) Тотъ самый, который, какъ извѣстно изъ газетъ, за свои подвиги въ рядахъ повстанцевъ недавно получилъ отъ императора французовъ орденъ почетнаго легіона.

Высочайше утвержденное положеніе комитета финансовъ, о выдачѣ государственному банку 5% банковыхъ билетовъ на 10,000,000 руб.

2-го іюня 1863 года.

ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по представленію министра финансовъ и согласно положенію комитета финансовъ, во 2-й день іюня сего года, Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) На основаніи ст. 15 и 16 устава государственнаго банка выдать банку государственныхъ 5% банковыхъ билетовъ, на первый разъ *десять миліоновъ рублей,* съ предоставленіемъ оному права продавать билеты сіи за счетъ казны, по биржевому курсу, по мѣрѣ надобности, въ подкрѣпленіе банковой кассы.

2) Вмѣнить государственному банку въ обязанность выручаемыя за тѣ билеты суммы зачислять въ уплату состоящаго на государственномъ казначействѣ долга государственному банку, заключая счетъ этого долга по банку въ полугодичные сроки;

и 3) Зачисленныя въ уплату означеннаго долга суммы вносить въ государственную долговую книгу, съ тѣмъ, чтобы государственная коммисія погашенія долговъ производила банку платежъ по 5% интереса и по ½% погашенія съ общей суммы выпущенныхъ въ теченіе года билетовъ. (Бир. В.)

— Циркуляръ г. министра финансовъ, отъ 3-го іюля за N. 1328, казеннымъ палатамъ, о копіяхъ съ зачетныхъ рекрутскихъ квитанцій, удержанныхъ помѣщиками.

Въ 203 ст. Высочайше утвержденнаго 19 февраля 1861 года, общаго положенія о прекращеніи крѣпостной зависимости, постановлено:

„Рекрутскія квитанціи, выданныя помѣщикамъ въ зачетъ будущихъ наборовъ, принадлежатъ сельскимъ обществамъ или отдѣльнымъ семействамъ. Если же возникнутъ сомнѣнія о томъ, кому должна принадлежать квитанція, обществу или семейству, то сіи сомнѣнія рѣшатся волостнымъ судомъ, съ утвержденія мироваго посредника."

Между тѣмъ, при неизвѣстности, гдѣ находятся рекрутскія квитанція и при уклоненіи нѣкоторыхъ владѣльцевъ отъ передачи ихъ, сельскія общества или крестьянскія семейства лишаются возможности воспользоваться этими квитанціями, согласно приведенной 203 ст.

Вслѣдствіе сего, по соглашенію съ г. министромъ внутреннихъ дѣлъ, предлагаю казеннымъ палатамъ немедленно сдѣлать распоряженіе, чтобы копія со всѣхъ рекрутскихъ и ратническихъ квитанцій, которыя на основаніи означеннаго закона слѣдовало передать крестьянамъ, но до настоящаго времени сего неисполнено, были отправлены по принадлежности къ мировымъ посредникамъ, и за тѣмъ сдѣлать публикацію, что подлинныя квитанціи считаются не дѣйствительными.

Подписалъ: министръ финансовъ, статсъ-секретарь *Рейтернъ.* (Бирж. Вѣд.)

— Циркуляръ г. министра финансовъ гг. губернскимъ управляющимъ питейно-акцизными сборами, отъ 28 іюня 1863 г. за N. 394, о правахъ отставныхъ и безсрочно-отпускныхъ нижнихъ чиновъ, а также солдатскихъ женъ, вдовъ и ихъ дочерей на продажу питей.

На основаніи ст. 241 положенія о питейномъ сборѣ, питейные дома, шинки, временныя выставки, портерныя лавки, корчмы и постоялые дворы (съ питейною продажею), а равно и погреба, назначенные исключительно для продажи русскихъ виноградныхъ винъ, предоставляется содержать всѣмъ лицамъ, имѣющимъ право, по дѣйствующимъ законамъ, на мелочную торговлю.

При примѣненіи сего закона по нѣкоторымъ губерніямъ возникли слѣдующія недоразумѣнія:

1) Могутъ ли производить торговлю виномъ отставные и безсрочно-отпускные нижніе чины, а также солдатскія жены, вдовы и не замужнія ихъ дочери, и

2) Могутъ ли жены и не замужнія дочери солдатъ изъ евреевъ производить питейную продажу въ мѣстахъ, не дозволенныхъ для постояннаго жительства евреевъ, но составляющихъ квартированіе командъ, въ коихъ служатъ мужья или отцы означенныхъ лицъ?

По ст. 39 и 42 Высочайше утвержденнаго, 1 января 1863 года положенія о пошлинахъ за право торговли, имѣющаго войти въ силу съ 1 наст. іюля, производить мелочной торгъ, безъ взятія на сіе свидѣтельства, дозволяется, между прочимъ, отставнымъ и безсрочно-отпускнымъ нижнимъ чинамъ, а также солдатскимъ женамъ, вдовамъ и ихъ не замужнимъ дочерямъ.

Высочайше утвержденнымъ, 18-го марта сего года, мнѣніемъ государственнаго совѣта въ измѣненіе ст. 242 положенія о питейномъ сборѣ, постановлено: „евреямъ, въ мѣстахъ постоянной ихъ осѣдлости, дозволяется питейная торговля повсемѣстно, на общемъ основаніи." (Сенатскія Вѣдомости за 1863 годъ, N. 41).

На основаніи сихъ узаконеній и отзыва по сему предмету военнаго министра оказывается:

1) Что отставные и безсрочно-отпускные нижніе чины, а также солдатскія жены, вдовы и ихъ незамужнія дочери могутъ содержать, поименованныя въ ст. 241 положенія о питейномъ сборѣ питейныя заведенія, безъ особаго гильдейскаго свидѣтельства, со взятіемъ на оныя лишь установленныхъ патентовъ и съ соблюденіемъ при открытіи сихъ заведеній постановленныхъ въ положеніи о питейномъ сборѣ правилъ.

2) Что отставные нижніе чины изъ евреевъ, а равно ихъ семейства, внѣ мѣстъ, опредѣленныхъ для постояннаго жительства евреевъ, не имѣютъ права заниматься питейною продажею, такъ какъ согласно 32 ст. т. XIV уст. о паспор. и VII § 2132 ст. 1 кн. 2 ч. св. воен. постан., отставные нижніе чины изъ евреевъ не имѣютъ права на избраніе жительства въ мѣстахъ, вообще для водворенія евреевъ закрытыхъ, и

3) Что солдатскимъ женамъ нижнихъ чиновъ изъ евреевъ, а также ихъ несовершенно-лѣтнимъ дочерямъ, въ мѣстасъ, хотя неопредѣленныхъ для постояннаго жительства евреевъ, но составляющихъ квартированіе командъ, въ коихъ служатъ отцы и мужья этихъ семействъ, дозволяется содержаніе питейныхъ заведеній, на общемъ основаніи, такъ какъ, по ст. 103 т. X ч. 1 св. зак. гражд. и 32 ст. т. XIV уст. о паспор. мѣсто нахожденіе жены и несовершеннолѣтнихъ дочерей опредѣляется мѣстожительствомъ мужа и отца.

О семъ даю знать гг. управляющимъ питейно-акцизными сборами для надлежащаго руководства.

Подписалъ: министръ финансовъ, статсъ-секретарь *Рейтернъ.* (Бир. Вѣд.)

O 9½ godzinie wieczorem Cesarzewicz Następca udał się na parostatek towarzyszony narodowemi błogosławieństwami. Sędziwy arcypasterz ołonecki otoczony całém miejskiém duchowieństwem, w oknie domu seminarjum błogosławił odjeżdżającego Wysokiego Gościa. O saméj 10-éj parostatek odpłynął od brzegu, zostawiwszy za sobą lud długo jeszcze rozmawiający o dobroci i przychylności Pierworodnego Ubóstwianego CESARZA. 17 o 5 godzinie z rana Jego Wysokość przybył do m. Czarne Piaski, zkąd przesiadłszy na niewielki rządowy parostatek odpłynął Oneżskim kanałem do m. Wytegry, dokąd szczęśliwie przybył tegoż dnia o 11 godzinie z rana. (Pocz. półn.)

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Warszawa 6 lipca.

Oddział jenerała Kostandy, 30 czerwca rozbił na głowę koło Zagórowa konnę bandę Koczanowskiego; powstańcy stracili do 150 zabitych i rannych; u nas 1 zabity i raniony oficer Kodroko i 3 szeregowców. Szczątki bandy ścigane przez Wartę do Kazimirowskich lasów ostatecznie rozpędzono.

Oddziały z Pruskiego i Austrjackiego pułków obeszły Ostrowskie lasy i miały przy tém dwie pomyślne utarczki: oddział Austryjackiego pułku razem z kolumną pułkownika Emmanuela, rozbił bandę, 2-go lipca, koło Dąbrowy; powstańcy stracili 144 zabitych i 13 wziętych w niewolę; z naszéj strony 2 zabitych i 19 rannych. Oddział z Pruskiego pułku rozbił powstańców, 3-go lipca koło Postycza; szczegółów nieotrzymano. (Inw. ross.)

W telegramach otrzymanych ostatniemi dniami z Kijowa i Odessy powtarzają o zbieraniu się band na granicach Galicji z gubernją Wołyńską i Bessarabji z Mołdawją, których ogólna liczba zresztą, podług najbardziéj przesadzonych wiadomości, nieprzechodzi 3,000 ludzi. Z depesz widać także, iż na ten raz dowódcami już nie są po większéj części Polacy, ale Francuzi, i w liczbie ich Rochebrun, nieraz wzmiankowany w dziennikach (*). Tak otwarty udział francuzkich awanturników w powstaniu i honorowa rola, przyjęta przez nich na się, nie przeszkodzi wszelako prassie europejskiéj, a szczególnie gazetom francuzkim i te nowe agitacje rewolucji polskiéj nazwać głośném imieniem narodowego polskiego ruchu. W każdym razie przeciw wtargnięciu band przedsięwzięto środki, i posunięto wojska, lecz żadnych jeszcze potyczek dotąd niebyło. (Inw. ross.)

Od jenerał-adjutanta barona Liwena otrzymano następujące doniesienie o działaniach półkownika barona Budberga, posłanego z oddziałem, z Kurlandji do m. Birże, guberni Kowieńskiéj. Otrzymawszy 17 czerwca zawiadomienie o zbieraniu się znacznych band powstańczych w lasach koło wsi Petryszki, Warży i Auksztale, półkownik Budberg niebawem wyszedł tam z rotą Szlisselburgskiego rezerwnego półku. Powstańcy zostali odkryci w lesie między wsiami Miczuny i Petryszki; po niedługiéj utarczce zostali oni wyparci z lasu i ścigani byli przez wojsko do w. Sketery. Tam powstańcy probowali jeszcze raz się sprzeciwiać, lecz w oka mgnieniu zostali rażeni na wszystkich punktach, i rzucając broń śpieszyli ukryć się w poblizkim lesie. Wojska nasze ścigały uciekających aż do zmroku. Podług zeznań jeńców rozbita banda składała się z 800 ludzi; więcéj jak 20 trupów legło na miejscu potyczki i 15 wzięto w niewolę. W oddziale półkownika Budberga 2 lekko rannych żołnierzy.

22 czerwca półkownik Budberg przyłączył do siebie we w. Druciszkach oddział (2 roty i pluton S.-Petersburskich ułanów) wysłany pod dowództwem sztabs-kapitana Czernego, z Poniewieża w pogoń za bandą Łuszkiewicza.

Wykrywszy we w. Szukianach ślady téj bandy, połączone oddziały doścignęły ją w lesie koło m. Wobelniki. Wojska bystro rzuciły się na stanowisko powstańców w lesie i atakowały ich z dwóch stron, nacisk był tak szybki, iż powstańcy, jakby rażeni strachem panicznym, bez żadnego oporu porzucili swój przytułek i ratowali się pośpieszną ucieczką; ścigano ich przez 10 wiorst; u powstańców zabito do 70 ludzi; 1 wzięty w niewolę. W zrujnowanym przytułku znaleziono wielkie zapasy żywności i mnóstwo innych rzeczy porzuconych przez powstańców; oprócz tego, w czasie ścigania odebrano rozmaitą broń, ołów i konie. Z naszéj strony ranionych 3 szeregowych. (Inz. ross.)

Rada państwa, w departamencie spraw cywilnych i duchownych po rozpatrzeniu decyzji senatu rządzącego departamentu heroldji, o książęcym tytule rodu Lubomirskich miała na względzie: 1) iż przodek tego rodzaju hrabia Wiśnicki Stanisław Lubomirski w 1647 roku, listem rzymskiego cesarza Ferdynanda III, zaliczony został sukcessyjnie do książąt cesarstwa rzymskiego; 2) iż następnie w 1786 roku dyplomatem rzymskiego cesarza Józefa II tytuł takowy został zatwierdzony potomkom rzeczonego Stanisława, Franciszkowi i Józefowi Lubomirskim, z dodaniem do onego tytułu oświeconego i 3) iż pochodzenie od tych ostatnich niniejszych proszących, tudzież stałe używanie w ostatnich trzech pokoleniach tego rodu książęcego tytułu udowodnia się tak aktami metrycznemi, jako też i innemi dokumentami. Skutkiem tego rada państwa, zapatrzywszy się na art. 54, 55, 56 zb. 1857 r. t. IX pr. stanu. i dodan. instrukcji, zdaniem postanowiła: Konstantego-Feliksa-Ksawerego-Stanisława (czterech imion) z synem Zygmuntem-Marjanem-Józefem-Konstantym-Ksawerym (pięciu imion), Antoniego z synami: Ksawerym-Franciszkiem (dwóch imion), Aleksandrem i Antonim-Kazimierzem (dwóch imion) i Aleksandra-Ignacego (dwóch imion) Franciszkowiczów-Ksawerowiczów, Stefana-Ksawerego-Tadeusza-Pawła (czterech imion) Władysława-Jana-Emanuela (trzech imion) Eugenjusza-Adolfa (dwóch imion) i Jana synów Eugenjusza, i Atanazego-Kazimierza-Karola (trzech imion) Wilhelma-Frydrykowicza z synem Stanisławem-Michałem-Henrykiem (trzech imion) Lubomirskich, zgodnie z decyzją senatu, przyznać w godności książęcéj, wciągając ród ten do piątéj części szlacheckiéj rodowéj księgi, nieprzywiązując jednakże tytułu oświeconego, gdyż niebyło dotychczas przykładów, iżby tytuł takowy nadawał się w Rossji na przywileje cudzoziemskich monarchów. Takowe zdanie CESARZ JEGO MOŚĆ Najwyżéj zatwierdzić raczył, 21 maja 1863 roku. (Pocz. półn.)

(*) Ten sam, który jak wiadomo z dzienników za swe czyny w szeregach powstańców niedawno otrzymał od cesarza Francuzów order legji honorowéj.

Najwyżéj zatwierdzona ustawa komitetu skarbu o wydaniu bankowi państwa 5% bankowych biletów na 10,000,000 rub.—2 czerwca 1863 r.

CESARZ JEGO MOŚĆ na przedstawienie ministra skarbu i zgodnie z decyzją komitetu finansów 2 czerwca roku bieżącego Najwyżéj rozkazać raczył:

1) Na mocy art. 15 i 16 ustawy banku państwa wydać bankowi 5% bankowych biletów państwa na piérwszy raz dziesięć miljonów rubli z nadaniem mu prawa przedawać te bilety na rachunek skarbu, według giełdowego kursu w miarę potrzeby, na podtrzymanie kassy bankowéj.

2) Zobowiązać bank państwa, aby otrzymywane za te bilety summy zaliczać na opłatę liczącego się na podskarbstwie państwa długu do banku państwa, zamykając rachunek tego długu w banku w terminach półrocznych.

i 3) Zaliczone na opłatę rzeczonego długu summy zaciągać do księgi długów państwa, z tém, aby rządowa komissja umorzenia długów czyniła wypłatę bankowi po 5% prowizji i po ½% umorzenia z ogólnéj summy wypuszczonych w ciągu roku biletów. (Wiad. Gield.)

— Okolnik p. ministra skarbu, z 3 lipca N 1328, do izb skarbowych o kopjach z zaliczkowych kwietacij rekruckich zatrzymanych przez obywateli.

W 203 art. Najwyżéj zatwierdzonéj 19 lutego 1861 r. ogólnéj ustawy o zniesieniu poddańczéj zależności postanowiono:

„Kwietacje rekruckie wydane obywatelom na rachunek przyszłych poborów, należą do gmin wiejskich lub oddzielnych familij. Jeśli zaś wynikną wątpliwości o tém do kogo ma należeć kwietacja, do gminy lub familji, to takowe wątpliwości rozstrzygają się przez sąd gminowy z zatwierdzenia pośrednika pojednawczego."

Tymczasem, przy niewiadomości gdzie się znajdują kwietacje rekruckie i przy uchyleniu się niektórych właścicieli od zwrótu onych, gminy włościańskie lub familje włościańskie pozbawiają się możności skorzystać z tych kwietacij zgodnie z przytoczonym art. 203.

W skutek tego po zniesieniu się z p. ministrem spraw wewnętrznych polecam izbom skarbowym niezwłócznie uczynić rozporządzenie, aby kopje ze wszystkich rekruckich i milicjowych kwietacij, które na mocy rzeczonego prawa należało oddać włościanom, lecz dotychczas tego nie wykonano, były odesłane według należności do pośredników pojednawczych i następnie ogłosić, iż autentyczne kwietacje uważają się za niebyłe.

Podpisał: minister skarbu, sekretarz stanu Rejtern. (Wiad. Gield.)

— Okolnik p. ministra skarbu do pp. gubernjalnych zarządzających trunkowo-akcyznemi poborami, z 28 czerwca 1863 r. N. 394, o prawach dymissjonowanych i bezterminowo-urlopowanych żołnierzy tudzież żon żołnierzy wdów i ich córek do sprzedawania trunków.

Na mocy art. 241 ustawy o poborze trunkowym, karczmy, szynki, czarkwe wystawy, porterowe kramy i zajazdy (z przedażą trunków), tudzież sklepy przeznaczone wyłącznie do sprzedaży rossyjskich winogronowych win, dozwala się utrzymywać wszystkim osobom mającym prawo wedle istniejących praw, na drobiazgowy handel.

Przy zastosowaniu tego prawa w niektórych gubernjach wynikły następne kwestje:

1) Czy mogą handlować wódką dymissjonowani i bezterminowo-urlopowani żołnierze, ich żony, wdowy i niezamężne ich córki.

2) Czy mogą żony i niezamężne córki żołnierzy z żydów handlować trunkami w miejscach niedozwolonych dla stałego zamieszkania żydom, lecz tam gdzie kwaterują komendy, w których służą mężowie lub ojcowie rzeczonych osób?

Podług art. 39 i 42 Najwyżéj zatwierdzonéj 1 stycznia 1862 r. ustawy o poszlinach za prawo handlu, mającéj otrzymać moc obowiązującą od 1 przyszlego lipca prowadzić detaliczny handel, niebiorąc na to świadectwa, dozwala się między innymi, dymissjonowanym i bezterminowo-urlopowanym żołnierzom oraz żołnierskim żonom, wdowom i ich niezamężnym córkom.

Najwyżéj zatwierdzoném, 18 marca tego roku zdaniem rady państwa zamiast art. 242 ustawy o poborze trunkowym postanowiono: „żydom w miejscach stałego ich zamieszkania dozwala się handel trunkowy wszędzie na ogólnéj zasadzie" (Wiadomości senackie za 1863 rok N 41).

Na mocy tych przepisów i odezwy w tym przedmiocie ministra wojny okazuje się:

1) Iż dymissjonowani i bezterminowo-urlopowani żołnierze, oraz żony żołnierskie, wdowy i ich niezamężne córki mogą utrzymywać, poszczególnione w art. 241 ustawy o poborze trunkowym zakłady trunkowe, bez osóbnego świadectwa gildy, po wzięciu tylko przepisanych patentów i z zachowaniem przy otwarciu tych zakładów przepisanych w ustawie o poborze trunkowym prawideł.

2) Iż dymissjonowani żołnierze z żydów, tudzież ich rodziny, po za obrębem przepisanych dla stałego zamieszkania żydom miejsc, nie mają prawa prowadzić handlu trunkami, gdyż stosownie do 32 art. t. XIV ust. o pasport. i VII § 2132 art. 1 ks. 2 cz. zb. wojen. ust., dymissjonowani żołnierze z żydów nie mają prawa obierać zamieszkania w miejscach w ogóle dla osiedlenia żydów zamkniętych.

i 3) Iż żonom żołnierskim z żydów, tudzież ich nieletnim córkom, w miejscach, chociaż niedozwolonych dla stałego zamieszkania żydom, lecz tam gdzie kwaterują komendy, w których służą ojcowie i mężowie tych rodzin, dozwala się utrzymywanie zakładów trunkowych, na ogólnéj zasadzie, ponieważ podług art. 103 t. X ks. 1 zb. pr. cyw. i 32 art. t. XIV ust. o pasport. miejsce pobytu żony i niepełnoletnich córek określa się zamieszkaniem męża i ojca.

O niniejszém zawiadamiam pp. zarządzających trunkowo-akcyznemi poborami dla należytéj wskazówki.

Podpisał: minister skarbu sekretarz stanu Rejtern. (Wiad. Gield.)

— Въ Mémorial diplomatique обнародованъ текстъ австрійской депеши по поводу польскихъ дѣлъ отъ 18 іюня, которая была препровождена графомъ Рехбергомъ на имя графа Туна, австрійскаго повѣреннаго въ С. Петербургѣ. Сообщаемъ эту депешу:

Господинъ графъ,

Моей депешей отъ 12 минувшаго апрѣля, за N 1, я поручалъ вамъ призвать, въ самой дружеской формѣ, вниманіе с. петербургскаго кабинета на опасности періодическихъ потрясеній, волнующихъ Польшу, и на то вредоносное вліяніе, которое оказываютъ эти смуты въ пограничныхъ провинціяхъ австрійской имперіи. Мы говорили вамъ, что русское правительство само признаетъ необходимость прибѣгнуть къ средствамъ, способнымъ положить конецъ столь горестному порядку вещей, возвративъ Царству Польскому условія прочнаго мира.

Отвѣчая на это сообщеніе депешею, адресованной на имя г, Балабина, отъ $^{14}/_{26}$ апрѣля, князь Горчаковъ извѣстилъ насъ, что Его Величество **ИМПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ** понимаетъ заботливость, внушаемую вѣнскому кабинету плачевными событіями, происходящими въ непосредственномъ сосѣдствѣ съ границами Австріи, и значеніе, какое нашъ дворъ долженъ придавать прекращенію этихъ смутъ.

Говоря намъ, что въ этомъ отношеніи ничто не можетъ превосходить заботливость его Августѣйшаго Государя, г. вице канцлеръ извѣщалъ насъ о депешахъ, препровожденныхъ имъ въ тоже время къ барону Будбергу и барону Бруннову, въ отвѣтъ на сообщенія Англіи и Франціи, переданныя одновременно съ нашими и содержащія одинаковыя условія. Князь Горчаковъ обращалъ наше вниманіе на эти два документа, и особенно на послѣдній, какъ заключающій въ себѣ болѣе подробное развитіе воззрѣній русскаго правительства, изложенныхъ тамъ со всей полнотой, требуемой сущностью вопроса.

Такимъ образомъ, мы, естественно, были приведены къ тому, чтобы, по согласію съ кабинетами лондонскимъ и парижскимъ, разсмотрѣть деклараціи русскаго двора. Онѣ показались намъ соотвѣтствующими мудрости и либеральнымъ намѣреніямъ **ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА**. Дѣйствительно, с. петербургскій кабинетъ самъ, повидимому, засвидѣтельствовалъ о желаніи приступить къ обмѣну идей касательно лучшаго способа къ достиженію общей цѣли нашихъ стремленій. Слѣдовательно, Австрія, Франція и Великобританія были приглашаемы, нѣкоторымъ образомъ, формулировать свои взгляды съ большей опредѣлительностью и объясниться на этотъ счетъ съ русскимъ правительствомъ.

Одушевленные примирительнымъ духомъ, руководившимъ нами при нашемъ первомъ заявленіи, мы не колебались вступить на путь, который былъ намъ указанъ. Сообразно этому, мы изыскивали условія, которыя, по нашему мнѣнію, могутъ способствовать установленію мира и спокойствія въ Польшѣ, и мы рѣшились резюмировать эти условія, въ слѣдующихъ шести пунктахъ, которые мы представляемъ на благоусмотрѣніе с. петербургскаго кабинета:

(Слѣдуютъ извѣстные шесть пунктовъ, изъ которыхъ только второй отличается отъ того же пункта въ англійской депешѣ.)

Многія изъ условій этой программы уже составляютъ часть плана дѣйствій, предначертаннаго себѣ с. петербургскимъ кабинетомъ; другія содержатъ преимущества, обѣщанныя имъ, или такія, на которыя подана надежда; ни одно, наконецъ, не превышаетъ мѣры того, что было выговорено въ пользу поляковъ трактатами.

И такъ мы позволяемъ себѣ надѣяться, что русскій дворъ приметъ эти предложенія какъ основы, могущія послужить исходнымъ пунктомъ тому обмѣну идей, къ которому русское правительство изъявило согласіе.

Судя по одному мѣсту въ депешѣ князя Горчакова къ барону Бруннову, с. петербургскій кабинетъ не отрицаетъ того, что всѣ державы, подписавшія общій актъ вѣнскаго конгреса, заинтересованы въ томъ, чтобъ участвовать въ совѣщаніяхъ по отношенію къ странѣ, означенной въ этомъ актѣ подъ именемъ герцогства варшавскаго.

Съ нашей стороны, мы не сдѣлаемъ возраженій противъ подобной формы совѣщаній, и согласимся приступить къ переговорамъ или конференціямъ восьми державъ, подписавшихъ общій актъ вѣнскаго конгресса, если только Россія признаетъ это нужнымъ, съ цѣлью обсудить развитіе и примѣненіе формулированной выше программы.

Когда, г. графъ, мы обращали къ вамъ нашу депешу отъ 12 апрѣля, мы скорбѣли о послѣдствіяхъ кровавой борьбы, отзывавшейся на австрійской территоріи, и которая дѣлалась такимъ образомъ источникомъ бѣдствій для подданныхъ императора, нашего августѣйшаго государя.

Мы испытываемъ живую горесть отъ продолженія подобныхъ столкновеній. Руководимые чувствомъ гуманности, столько же какъ и частными интересами Австріи, мы выражаемъ чистосердечное желаніе, чтобы мудрость русскаго правительства и примирительныя усилія державъ, предлагающихъ ему свое содѣйствіе, успѣли прекратить плачевное пролитіе крови. Утѣшаемся мыслью, что великодушныя чувства **ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА** въ сильнѣйшей степени помогутъ достиженію этого результата, который, въ случаѣ, если бы онъ могъ совершиться, значительно облегчилъ бы трудъ кабинетовъ на конференціяхъ.

Мы почтемъ себя счастливыми, если рѣшеніе, на которомъ остановится русскій дворъ, будетъ согласоваться съ великими интересами, на которые, по важнымъ побужденіямъ, мы сочли необходимымъ призвать просвѣщенную заботливость русскаго правительства.

Поставляя столь затруднительный и щекотливый вопросъ, какъ тотъ, что занимаетъ насъ нынѣ, на путь дружелюбнаго соглашенія, явится возможность рѣшенія мирнаго и притомъ достойнаго побужденій, одушевляющихъ кабинеты.

Соблаговолите, г. графъ, прочесть эту депешу князю Горчакову, и я даже уполномочиваю васъ сообщить ему съ нея копію.

Примите, и проч. Подписано: *Рехбергъ*. (Бир. В.)

Письмо б. директора клеванской гимназіи И. Г. Кулжинскаго варшавскому р. католическому архіепископу Феликсу Фелинскому, отъ 27 марта сего года, сообщенное въ редакцію Вѣстника Юго-Зап. и Западной Россіи при нижеслѣдующей замѣткѣ г. Кулжинскаго.

Надъ Польшею теперь совершается судъ Божій. Она сама себя добиваетъ, чтобы, погибнувши самоубійственною смертью, никогда уже не состоять въ числѣ прочихъ народовъ и царствъ. Цвѣтъ ея юношества гибъ и гибнетъ въ безумномъ возстаніи противъ законнаго правительства; нравственныя и физическія силы ея истощаются съ каждымъ днемъ болѣе и болѣе; денежные капиталы ея оскудѣли до всеобщаго банкротства всей націи. Но что всего хуже для Польши, такъ это — тотъ несомнѣнный признакъ близкой ея нравственной и духовной смерти,— что польское духовенство само стало во главѣ самоубійственныхъ ея дѣйствій. Ксендзы польскіе (страшно сказать!) свои руки, освященныя для приношенія безкровной жертвы, обагряютъ теперь кровію своихъ ближнихъ, становятся въ ряды мятежниковъ, *собственноручно убиваютъ людей*, даже беззащитныхъ женщинъ, и,— о мерзость запустенія и богохульства,—даже смѣливаются, съ крестомъ въ рукахъ, сами идти и другихъ вести на убійство и на поруганіе своей вѣрноподданнической присяги!... И по человѣчеству, и по единоплеменности, и по христіанству, жалко намъ русскимъ видѣть, какъ несчастная Польша сама въ какомъ-то странномъ головокруженіи не видитъ своей погибели, добровольно стремится къ своему полному физическому, нравственному и политическому уничтоженію... Именно въ такомъ духѣ братски христіанскаго сожалѣнія было написано и послано, 27-го марта нынѣшняго (1863) года, слѣдующее

„Письмо къ варшавскому р. католическому архіепископу Феликсу Фелинскому:“

„Ваше высокопреосвященство! Когда вы были ученикомъ клеванской гимназіи, тогда я былъ тамъ директоромъ. Я очень хорошо помню васъ; вѣроятно, и вы помните вашего стараго директора, а равно можете припомнить и тотъ общій всѣхъ клеванскихъ гимназистовъ отзывъ обо мнѣ: „*хоць москаль, але добрый чловѣкъ.*“ Вы, тогдашніе клеванскіе гимназисты, любили меня и я искренно любилъ всѣхъ васъ, не различая васъ по національностямъ.

„Не можетъ быть, чтобы вы, проживши столько лѣтъ въ Россіи, не были доселѣ искренно убѣждены, что и о-бо всемъ русскомъ правительствѣ честные поляки должны думать и говорить такъ же: „*хоць москали, але добре людзи.*“ Я столько увѣренъ въ вашемъ высокомъ просвѣщеніи и въ вашемъ здравомысліи, что, не опасаясь компрометировать ни васъ, ни себя, рѣшаюсь теперь писать къ вамъ именно для того, чтобы, по праву бывшаго вашего директора, обратить вниманіе вашего высокопреосвященства на одну, самую существенную и святѣйшую обязанность вашего архипастырскаго сана въ нынѣшнее революціонное время.

„Какъ ни лгутъ заграничныя газеты, въ пользу Поляковъ, о нынѣшней затѣянной ими революціи,— но неумолимая исторія скажетъ въ свое время горькую для всего христіанства, а для васъ лично еще горчайшую истину, что всю настоящую рѣзню, всѣ душегубства и все кровопролитіе въ Польшѣ, *во время архіепископства Фелинскаго*, возбуждали и возбуждаютъ, поддерживаютъ и благословляютъ польскіе ксендзы, изъ которыхъ весьма многіе сами обагрили свои руки кровью своихъ братій, а многіе съ оружіемъ въ рукахъ взяты въ плѣнъ русскими.

„Подумайте, владыко святый, о томъ, что всѣ эти ксендзы принадлежатъ къ польской р. католической церкви, предстоятелемъ которой состоите вы въ Варшавѣ! Подумайтѣ о страшной отвѣтственности вашей за нихъ предъ нашимъ Спасителемъ, пролившимъ за насъ свою кровь на крестѣ!

„Что же мнѣ дѣлать,“ можетъ быть, скажете вы. А вотъ что: какъ христіанинъ, какъ честный человѣкъ и какъ вашъ бывшій директоръ, учившій васъ всему честному и доброму, умоляю васъ: остановите и прекратите нынѣшнюю польскую революцію! Это — ваша святая обязанность, ваша единственная миссія. Вы *можете*, слѣдовательно вы *должны* это сдѣлать. Вы можете сдѣлать это слѣдующимъ образомъ: 1-е) сдѣлайте торжественное отлученіе отъ церкви всѣхъ ксендзовъ, пошедшихъ въ *рухавку*, т. е. объявите имъ не только запрещеніе священнодѣйствовать (interdictionem sacrorum), но даже совершенное исключеніе ихъ изъ клира (plenam excommunicationem e clero ecclesiastico). Вы— архіерей Христовъ, блюститель чистоты церкви Его: слѣдовательно вы должны выбросить эту нечистоту изъ Его Церкви. Не надобно обманывать Бога и людей, будто теперь ксендзы сопутствуютъ партіямъ повстанцевъ для того, чтобъ исправлять христіанскія требы при раненыхъ и умирающихъ. Нѣтъ! мятежники, и вообще никакіе разбойники, никогда не приглашаютъ священниковъ въ свои шайки, и польскіе ксендзы теперь не исповѣдью занимаются въ партіяхъ повстанцевъ, но страшно сказать — *сами умерщвляютъ людей...*

„2-е) Напишите, напечатайте, и прикажите читать по всѣмъ костеламъ ваше пастырское посланіе ко всѣмъ католикамъ царства польскаго съ увѣщаніемъ ихъ не нарушать вѣрноподданнической присяги своему Царю, Всероссійскому Императору, и угрожайте всѣмъ нарушителямъ этой присяги и всѣмъ вообще революціонерамъ страшнымъ судомъ Божіимъ, карою на землѣ и погибелью на небѣ. Вѣдь вы, по вашей христіанской совѣсти, не смѣли и не смѣете разрѣшать ихъ отъ этой присяги: слѣдовательно вы, какъ пастырь, непремѣнно должны требовать, чтобы они не нарушали ее, хотя бы даже за это бунтовщики угрожали вамъ мученическою смертью.

„И подумайте, какая слава ожидаетъ васъ, если бы вы умиротворили несчастную Польшу: *блажены миротворцы, яко тіи сынове Божіи нарекутся.*“

„Съ достодолжнымъ почтеніемъ къ вамъ испрашиваю вашего благословенія, и имѣю честь быть

вашего высокопреосвященства покорнѣйшій слуга

Иванъ Кулжинскій,

бывшій директоръ Клеванской гимназіи.“

На это письмо высокопреосвященнѣйшій Феликсъ Фелинскій доселѣ ничего не отвѣчалъ своему бывшему директору. Зная его христіанскую доброту и высокое просвѣщеніе, я не могу допустить, чтобъ его высокопреосященство опасался компрометировать себя перепискою съ своимъ бывшимъ директоромъ. Впрочемъ, если бы, по какимъ либо уваженіямъ, онъ и не почелъ нужнымъ отвѣчать письменно своему бывшему директору, то безъ всякого сомнѣнія давно отвѣчалъ бы самымъ дѣломъ, т. е. сдѣлалъ бы просимыя въ этомъ письмѣ распоряженія (самыя законныя и справедливыя), чтобъ удержать свою паству и своихъ священниковъ отъ бунта и убійства. Но какъ о такихъ его распоряженіяхъ до селѣ ничего неизвѣстно изъ газетъ, то надобно предполагать, что это письмо не дошло до рукъ его высокопреосвященства, но гдѣ-нибудь валяется въ лѣсу на столбовой дорогѣ, тамъ, гдѣ польскіе мятежники разбили почту, ѣхавшую съ корреспонденціей — какой разбой нѣсколько разъ случался во время нынѣшняго бунта. Допустивши эту, болѣе нежели вѣроятную, случайность, бывшій директоръ клеванской гимназіи рѣшился довести это письмо до свѣдѣнія его высокопреосвященства путемъ печати, чрезъ Вѣстникъ Юго-западной и Западной Россіи. *)

(В. Ю. З. и З. Р).

*) Не даромъ нашъ извѣстный своимъ патріотизмомъ литераторъ г. Самаринъ, въ вышеприводенномъ отрывкѣ его статьи обнаружилъ свое недоумѣніе о томъ странномъ и непонятномъ случаѣ, что вѣдь есть же теперь въ Варшавѣ архіепископъ католическій, который — неизвѣстно почему — не удерживаетъ свою духовную паству и тѣмъ болѣе своихъ ксендзовъ отъ нарушенія вѣрноподданнической присяги своему законному Г о с у д а р ю - Ц а р ю и отъ братоубійства. Все это непонятно, неизъяснимо, достойно сожалѣнія и даже слезъ... Редакторъ „Вѣстника юго-западной и зап. Россіи.“

W czasopismie M é m o r i a l d i p l o m a t i q u e ogłoszony został tekst depeszy austryjackiéj z powodu spraw polskich, z dnia 18 czerwca, którą hr. Rechberg przesłał na imie hr. Thun austryjackiego pełnomocnika w S. Petersburgu. Owoż ją udzielamy:

„Panie Hrabio,

Depeszą moją 12 przeszłego kwietnia za N. 1 poruczyłem panu zwrócić w najprzyjaźniejszéj formie uwagę gabinetu S. petersburgskiego na niebezpieczeństwo perjodycznych wstrząśnień miotających Polską i na ten wpływ szkodliwy, jakie te zaburzenia objawiają w pogranicznych prowincjach austryjackiego cesarstwa. Powiedzieliśmy wam, że rząd rossyjski sam znajduje być nieuchronném chwycić się środków zdolnych położyć koniec tak opłakanemu porządkowi rzeczy i wrócić Królestwu Polskiemu warunki trwałego pokoju.

Odpowiadając na tę kommunikację przez depeszę $^{14}/_{26}$ kwietnia przesłaną panu Bałabin, książe Gorczakow uwiadomił nas, że N a j j a ś n i e j s z y C e s a r z A l e k s a n d e r pojmuje troskliwość wrażaną gabinetowi wiedeńskiemu przez opłakane zdarzenia toczące się w bezpośredniém sąsiedztwie granic austryjackich i znaczenie, jakie dwór nasz powinien przywiązywać do przecięcia tych zaburzeń.

Mówiąc nam, że w tym, względzie nic niemoże przewyższyć troskliwości jego Najjaśniejszego Monarchy, p. wice-kanclerz uwiadomił nas o depeszach przesłanych przezeń współcześnie baronom Budbergowi i Brunnowowi w odpowiedź na kommunikacje Anglji i Francji doręczone jednocześnie z naszemi i zawierającemi jednakowe warunki. Książe Gorczakow zwracał naszą uwagę na te dwa dokumenta a osobliwie na ostatni, jako obejmujący w sobie szczegółowe rozwicie poglądów rossyjskiego rządu, wyłożonych tam w całéj zupełności wymaganéj przez istotę pytania.

W ten sposób, byliśmy prosto przywiedzeni do tego, aby za zgodą z gabinetami londyńskim i paryzkim przejrzeć oświadczenia dworu rossyjskiego. Zdały się nam one odpowiadać mądrości i wyzwolonym zamiarom Cesarza A l e k s a n d r a. Rzeczywiście sam gabinet petersburgski dał widoczne świadectwo o chęci przystąpienia do zamiany pomysłów względem najlepszego sposobu do osiągnienia powszechnego celu naszych dążeń. Austrja więc, Francja i Wielka Brytanja, były w niejaki sposób wzywane do sformułowania swoich poglądów z większą dokładnością i porozumienia się w téj mierze z rządem rossyjskim.

Ożywieni duchem pojednawczym przewodniczącym nam przy pierwszém naszém oświadczeniu, niewahaliśmy się wstąpić na drogę, która została nam wskazaną. Zgodnie z tém wyszukiwaliśmy warunków, mogących naszém zdaniem przyczynić się do zaprowadzenia pokoju i spokojności w Polsce i postanowiliśmy streścić te warunki, w następnych sześciu punktach, które przedstawiamy na uwagę gabinetu petersburgskiego. (Następują wiadome sześć punktów, z których tylko drugi różni się od tegoż punktu w depeszy angielskiéj.)

Wiele z warunków tego programmatu składa już część planu działania przez gabinet petersburgski dla siebie skreślonego; inne zawierają nadania już przezeń obiecane lub do ktorych ukazana została nadzieja; jeden nakoniec, nieprzewyższa rozmiarów tego, co było wypowiedzianém na rzecz Polaków przez traktaty.

A więc pozwalamy sobie mieć nadzieję, że dwór rossyjski przyjmie te przełożenia za osnowę mogącą służyć za punkt wyjścia w téj zamianie pomysłów, na którą rząd rossyjski oświadczył przyzwolenie.

Sądząc z jednego miejsca depeszy książęcia Gorczakowa do barona Brunnow, gabinet petersburgski nie zaprzecza temu, że wszystkie państwa, które podpisały ogólny akt kongresu wiedeńskiego, zainteresowane są w tém, żeby mieć uczęstnictwo w naradach, odnoszących się do kraju oznaczonego w tym akcie pod nazwą księstwa warszawskiego.

Z naszéj strony, nieuczynimy zarzutu przeciw podobnéj formie narad i zgodzimy się przystąpić do rokowań lub konferencji ośmiu państw, które podpisały ogólny akt kongresu wiedeńskiego, jeśli tylko Rossja uzna to za potrzebne w celu roztrząśnienia, rozwicia i zastosowania sformułowanego wyżéj programmatu.

Kiedyśmy, panie hrabio, przesyłali wam naszę depeszę 12 kwietnia, boleliśmy nad następstwami krwawéj walki, odzywającéj się na ziemi austryjackiéj, a która w ten sposób stawała się źródłem nieszczęść dla poddanych cesarza, pana naszego najmiłościwszego.

Doznajemy żywego smutku z powodu przeciągnienia się tych zatargów. Kierowani uczuciem ludzkości a równie osobistemi interesami Austrji, wynurzamy szczere pragnienie, aby mądrość rządu rossyjskiego i pojednawcze usiłowania mocarstw przekładających mu swoje spółdziałanie zdołały opłakany rozlew krwi przeciąć. Pociesza nas myśl, że wspaniałe uczucia Cesarza A l e k s a n d r a w najwyższym stopniu dopomogą do osiągnienia tego wypadku, który w razie ziszczenia znakomicie ulżyłby pracę gabinetów na konferencjach.

Poczytamy siebie za szczęśliwych, jeżeli postanowienie, jakie dwór rossyjski przyjmie, zgodne będzie z wielkiemi interesami, na które, z ważnych podudek, poczytaliśmy nieuchronnem zwrócić światłą troskliwość rossyjskiego rządu.

Stawiąc tak trudne i drażliwe pytanie, jakiem jest to, co nas teraz zajmuje na drodze polubownego porozumienia, objawia się możliwość rozwiązania ugodliwego, a razem godnego pobudek ożywiających gabinety.

Chciéj panie hrabio, odczytać tę depeszę księciu Gorczaków upoważniam was nawet do udzielenia mu jéj odpisu.

Proszę przyjąć i t. d.

(podpisano) R e c h b e r g.
(Wiad. Giełd.)

Pismo b. dyrektora klewańskiego gimnazjum I. G. Kułżynskiego do warszawskiego rz. katolickiego arcybiskupa Szczęsnego Felińskiego, z 27 marca b. r., udzielone redakcji Вѣстника юго-западной и западной Россіи przy następującéj notatce p. Kułżyńskiego.

Nad Polską teraz się ziszcza sąd Boży. Sama ona siebie dobija, ażeby, zginąwszy śmiercią samobójczą, nigdy już nie stanąć w liczbie innych narodów i państw. Kwiat jéj młodzieży ginął i ginie w szaloném powstaniu przeciwko rządowi prawnemu; moralne i fizyczne siły jéj wyczerpują się z każdym dniem coraz bardziéj; kapitały pieniężne jéj zmniejszyły się aż do powszechnego bankructwa całego narodu. Lecz co jest najgorszém dla Polski, to ta niewątpliwa oznaka blizkiéj jéj moralnéj i duchowéj śmierci, iż polskie duchowieństwo samo stanęło na czele samobójczych jéj czynów. Księża polscy (strach powiedzieć) ręce swe poświęcone dla przynoszenia niekrwawéj ofiary, zbraczają teraz krwią swoich bliźnich, stawają w szeregi powstańców, w ł a s n o r ę c z n i e z a b i j a j ą l u d z i, nawet bezbronne kobiéty, i, o szkarado bluźnierstwa i spustoszenia, nawet poważają się z krzyżem w ręku iść sami i prowadzić innych na zabójstwo i zelżenie swéj wiernopoddańczéj przysięgi!... I przez ludzkość, i jednoplemienność i chrześcijaństwo boleśnie jest nam Rossjanom patrzeć, jak nieszczęśliwa Polska sama w jakimś dziwnym zawrócie głowy, niewidzi swéj zguby, dobrowolnie dąży do swego zupełnego fizycznego i politycznego zniszczenia... W takim to mianowicie duchu bratersko-chrześcijańskiego współubolewania napisane i posłane zostało, 27 marca bieżącego (1863) roku następne

„Pismo do warszawskiego rz. katolickiego arcybiskupa Szczęsnego Felińskiego:“

Wasza Excellencjo! „Wtenczas, kiedyście wy byli uczniem gimnazjum klewańskiego, ja byłem tam dyrektorem. Ja bardzo dobrze was pamiętam; zapewne i wy pamiętacie waszego starego dyrektora, a przytém możecie przypomnieć tę ogólną wszystkich klewańskich gimnazjastów odezwę o mnie: „c h o ć m o s k a l, a l e d o b r y c z ł o w i e k.“ Wy ówcześni klewańscy gimnaziści lubiliście mnie i ja też szczerze was wszystkich lubiłem, nie wyróżniając was według narodowości.“

„Nie może być, abyście wy, przebywszy tyle lat w Rossji, nie byli dotychczas szczerze przeświadczeni, iż o całym też rossyjskim rządzie uczciwi Polacy powinni myśleć i mówić tak samo: „c h o ć m o s k a l e, a l e d o b r z y l u d z i e.“ Ja tak dalece jestem przeświadczony o waszéj wysokiéj oświacie i waszéj zdrowym sądzie, iż nieobawiając się skompromitować ani was, ani siebie, poważam się obecnie pisać do was, jedynie dla tego, iżby prawem waszego byłego dyrektora zwrócić uwagę waszéj excellencji na jeden najistotniejszy obowiązek waszéj arcypasterskiéj godności w obecnym rewolucyjnym czasie.

„Chociaż tak dalece kłamią gazety zagraniczne na korzyść Polaków o dzisiaj podjętéj przez nich rewolucji, jednakże nieubłagane dzieje wyrzekną w swoim czasie gorzką dla całego chrześcijaństwa, a dla was osobiście jeszcze bardziéj gorzką prawdę, iż całą teraźniejszą rzeź, wszystkie zatraty dusz i cały przelew krwi w Polsce podnieśli i podnoszą, podtrzymują i błogosławią polscy księża, z których bardzo wielu sami zbroczyli swe ręce we krwi swych braci, a wielu z bronią w ręku zostali wzięci w niewolę przez Rossjan.

„Pomyśl, władco święty, że wszyscy ci księża należą do polskiego rz. katolickiego kościoła, którego przedstawicielem wy jesteście w Warszawie! Pomyślcie o strasznéj waszéj odpowiedzialności za nich przed Zbawicielem, który krew swą za nas na krzyżu przelał!

„Cóż mam robić“ może powiecie. A ot co: jako chrześcijanin, jako uczciwy człowiek i jako wasz były dyrektor, który uczył was wszystkiego co szlachetne i dobre, błagam was: wstrzymajcie i przerwijcie dzisiejszą polską rewolucję! To jest waszym świętym obowiązkiem, waszą jedyną missją. Wy m o ż e c i e, a zatém powinniście to uczynić. Wy możecie to uczynić w następny sposób: 1) uczyńcie uroczyste odłączenie od kościoła wszystkich księży którzy, poszli do ruchawki, t. j. nietylko zabrońcie im sprawowania świętych obrządków, (interdictionem sacrorum) ale też wyłączcie ich zupełnie z kleru (plenam excommunicationem e clero ecclesiastico). Jesteście arcypasterzem Chrystusa, stróżem czystości kościoła Jego, powinniście więc wyrzucić tę nieczystość z Jego kościoła. Nietrzeba oszukiwać Boga i ludzi, iż jakoby teraz księża towarzyszą partjom powstańców dla tego, żeby sprawować chrześcijańskie obrzędy przy rannych i umierających. Nie! buntownicy i w ogóle żadni rozbójnicy nigdy nie wzywają księży do swoich band, i księża polscy teraz nie spowiadaniem zajmują się w partjach powstańców, lecz strach powiedzieć, s a m i z a b i j a j ą l u d z i...

2) Napiszcie, wydrukujcie i rozkażcie czytać po wszystkich kościołach wasz list pasterski do wszystkich katolików Królestwa Polskiego, naucząjąc ich nienaruszać wiernopoddańczéj przysięgi swojemu C e s a r z o w i Wszech r o s s y j s k i e m u, i zagroźcie wszystkim naruszycielom téj przysięgi i wszystkim w ogóle rewolucjonistom strasznym sądem Bożym, karą na ziemi i zagubą w niebie. Wszakże wy, wedle waszego sumienia chrześcijańskiego, nie ważyliście się i nie ważycie rozwiązywać ich od téj przysięgi; a zatém wy, jako pasterz koniecznie powinniście wymagać, aby oni nienaruszyli jéj, chociażby za to buntownicy grozili wam śmiercią męczeńską.

„A pomyślcie, jaka chwała was oczekuje, gdybyście wy uspokoili nieszczęśliwą Polskę: błogosławieni pokój czyniący, albowiem będą nazwani synami Bożemi.

„Z należném poważaniem ku wam proszę waszego błogosławieństwa i mam honor zostać waszéj Excellencji pokornym sługą: Jan K u ł ż y ń s k i, były dyrektor gimnazjum klewańskiego.“

Na list ten jego excellencja Szczęsny Feliński dotąd nieodpowiedział swemu byłemu dyrektorowi. Znając jego chrześcijańską dobroć i wysokie ukształcenie, niemogę przypuścić, iżby jego excellencja lękał się skompromitować siebie korrespondencją ze swym byłym dyrektorem. Zresztą jeśliby, z jakichkolwiek bądź względów, nieuważał potrzeby odpowiedzieć piśmiennie swemu byłemu dyrektorowi, to bez żadnéj wątpliwości odpowiedziałby czynem, t. j. wydałby rozporządzenia, o które był proszony w tém piśmie (najprawniejsze i najsprawiedlisze), ażeby powstrzymać swą owczarnię i swych księży od buntu i zabójstwa. Lecz ponieważ o takich jego rozporządzeniach dotychczas niewiadomo z gazet, należy więc domyślać się, iż pismo to niedoszło rąk jego excellencji, ale gdziekolwiek wala się w lesie na bitéj drodze, tam gdzie polscy buntownicy rozbili pocztę idącą z korrespondencją, jakowy rozbój kilka razy wydarzał się w czasie obecnego buntu. Przypuściwszy tę, bardziéj niż pewną, wypadkowość, były dyrektor gimnazjum klewańskiego zdecydował się zawiadomić jego excellencją o tém piśmie drogą prassy, za pośrednictwem Gońca Południowo-zachodniéj i Zachodniéj Rossji. *)

(В. Ю. З. и З. Р.)

*) Nieprózno nasz znany ze swego patryotyzmu literat p. Samaryn, w wyżéj przytoczonym urywku jego artykułu wyraził swoje podziwienie o tym dziwnym i niepojętym wypadku, iż wszakże jest teraz w Warszawie arcybiskup katolicki, który, niewiadomo dla czego, niepowściąga swéj duchownéj owczarni, a tém bardziéj swych księży od naruszenia wierno-poddańczéj przysięgi swemu prawnemu C e s a r z o w i - K r ó l o w i i od bratobójstwa. Wszystko to jest niepojętém, niewytłómaczoném, godném ubolewania i nawet łez... (Przyp. Redaktora Wiest.Pół.Zach. i Zach. Ros.)

Częśc Nieurzędowa.

Wilno, 10 lipca.

POGLĄD OGÓLNY.

Niektóre dzienniki mówiły o posłannictwie, które miało być poruczone senatorowi Hubert-Delisle, dla urządzenia w Meksyku nowéj administracji pod opieką francuzką. Monitor powszechny z dnia 14 lipca zbija tę wiadomość. Listy pisane z Paryża wspominają teraz o innym zamiarze, według którego jeden ze znakomitych obywateli meksykańskich ma zająć się reorganizacją kraju, pod dozorem nadzwyczajnego kommisarza francuzkiego, a mianowicie jenerała Bazaine. Mówią nakoniec, że tylko 5,000 Francuzów zostanie w Meksyku, całe zaś wojsko wróci do Francji. Te pogłoski, zwłaszcza ostatnie, wymagają urzędowego potwierdzenia.

W dziennikarstwie paryskiem otwarcie objawia się prąd przeciwny dalekim przedsięwzięciom wojennym, chociaż niektóre czasopisma chciałyby pomnożyć liczbę tych wypraw, zagrzewając rząd do wysłania okrętów na brzegi Madagaskaru. Dziennik Prassa przed innemi ostrzega d. 14 lipca, aby Francja nauczona doświadczeniem nie rzucała się na odległe wyprawy, nieobliczywszy wprzódy wszystkich strat, na jakie by narazić się mogła, strat, których rozszerzenie handlu, choćby największe, powetować nie zdoła.

„Nie dosyć jest, mówi ten dziennik, pootwierać targi odbytu i pozawierać traktaty; bo po otworzeniu tych targów, trzeba, bądź co bądź, czuwać nad ich utrzymaniem, po podpisaniu zaś traktatów pilnować ich spełnienia; co skoro zawiedzie, cóż pozostanie innego czynić, jak z ogromnym nakładem wyprawiać ludzi, konie, działa, kule, bomby, a nawet żywność? Nakłady i śmiertelność są w stosunku odległości. Pewne targi odbytu, pewne zagadkowe traktaty, powinny obudzać największe niedowierzanie, bo najwyraźniejszém następstwem tych odległych targów przez oręż zdobytych i tych pozawieranych traktatów handlowych, są kolejne wojny, wojny toczone przy pomocy udoskonalonych narzędzi, których używania uczymy plemiona dzikie, lub narody jeszcze nieukształcone.“

Według umieszczonych niżéj wiadomości telegraficznych, p. von Bismarck będzie obecny podczas widzenia się w Gastein cesarza austryjackiego z królem pruskim; prócz tego prezesa rady ministrów, żaden inny minister, ani pruski, ani austryjacki, na ten zjazd nie przybędzie; żaden też z panujących niemieckich króla Wilhelma I w Gastein nie odwiedzi.

Depesza telegraficzna wiedeńska obejmuje główne rysy wykazu skarbowego na rok 1864, złożonego w przeszły piątek przez pana von Plenner izbie poselskiéj rady cesarstwa.

Dotąd budżet austryjacki przyjmował dzień 1 listopada za początek roku skarbowego, a dzień 31 października następnego roku za jego koniec. Niedawno postanowiono, aby tak jak w innych krajach rok skarbowy zaczynał się i kończył razem z rokiem zwyczajnym, i ten nowy tryb miał wejść w życie z dniem 1-m stycznia 1864. Budżet przedstawiony teraz obejmuje 14 miesięcy, że zaś w tym okresie czasu wypadnie wypłacić bankowi narodowemu za dwa lata znaczne summy, dostarczone na wykup ziem włościańskich, tudzież pożyczki oparte na podatkach, p. von Plenner tłómaczy przez to przewidywany niedobór 50-ciu miljonów; gdy tymczasem mowa cesarska przy zagajeniu sejmu uwiadomiła, że w roku 1863-m żadna pożyczka nadzwyczajna nie będzie miała miejsca. Pan von Plenner przeciwnie zapowiedział, że 16 miljonów dostarczy podwyższenie lub nałożenie nowych podatków; ale 34 miljony znaleźć się dadzą tylko przez obróty kredytowe. Nie spodziewano się nowych podatków, tém bardziéj, że przed dwóma laty powiększenie ich miało miejsce na wielki rozmiar, i teraźniejszy niedobór jest tylko, według słów samego ministra, przypadkowy, z powodu wyjątkowo przedłużonego skarbowego okresu o 2 miesiące. W takich zdarzeniach niema zwyczaju powiększać podatków; być bardzo może, że depesza telegraficzna zwichnęła myśl ministra, czekać więc należy dopóki dzienniki nie umieszczą tekstu samego wykazu.

Listy z Turynu zapowiadają cząstkową zmianę w gabinecie włoskim. Dawniejszy minister skarbu, p. Sella, ma znowu objąć ten wydział, a w tym razie p. Minghetti obok prezesostwa rady stanąłby na czele wydziału spraw zagranicznych; bo p. Visconti-Venosta, przychylający się do zasad gminowładnych, których dalsi ministrowie nie podzielają, sam dobrowolnie pragnie wystąpić z gabinetu.

Władze francuzkie zdają się szczerze i czynnie, chociaż ubocznie, dopomagać rządowi włoskiemu w stłumieniu zbójectwa. Już na naleganie poselstwa francuzkiego, rząd papieski rozkazał jenerałom burbońskim: Bosco, Lurera, Brun i Pisacane, wyjechać z Rzymu; teraz dowiadujemy się, że za pozwoleniem konsula francuzkiego, władze włoskie uwięziły na parostatku francuzkim, zwanym Aunis, który zatrzymał się w porcie genueńskim, 5-ciu hersztów neapolitańskich, a w ich liczbie rozgłośnego Cipriano La Sala, który zhańbił się niezliczonemi okrucieństwami. Tymczasem, przy tém uwięzieniu zaszła niejakaś nieprawidłowość. Rząd francuzki przez schwytanie w Rzymie jenerała Tritany i herszta Stramenga, dał dowód życzliwości dla Włoch; na jego też naleganie ojciec ś. kazał wydalić z państwa Kościelnego wszystkich hersztów; lecz nie chciał wydać ich w ręce Włochów. Przyjęci na parostatek francuzki Aunis i opatrzeni pasportami rzymskiemi, mieli oni odpłynąć do Hiszpanji. Według wydanych rozkazów parostatek Aunis powinien był, omijając wszystkie porty włoskie, zatrzymać się tylko chwilowie w Marsylji. Tymczasem pokazuje się, że Aunis przybił do portu genueńskiego, czego czynić nie miał prawa; lecz z drugiéj strony władze włoskie winny były szanować flagę cesarstwa. Wprawdzie konsul francuzki nie odmówił żądanego pozwolenia, ale nie należało gwałcić pasportu wydanego hersztom przez rząd papieski, który słusznie narzekać może na pewien rodzaj podstępu ze strony poselstwa francuzkiego; bo gdyby rząd rzymski wiedział, że pasporta jego nie osłonią tych osób, którym służyły, nie zgodziłby się na wyprawienie ich z kraju. Hr. de Sartiges, poseł francuzki w Turynie, przełożył te okoliczności rządowi włoskiemu, który otwarcie przyznał, że władze genueńskie niewłaściwie postąpiły i oświadczył gotowość przeproszenia Francji; hrabia de Sartiges poprzestał na tém i przyrzekł, że rząd jego i nadal dopomagać będzie do przytłumienia zbójectwa.

Rząd włoski wydał na kraje neapolitańskie rozporządzenie, zgodne z zasadami swobody sumienia i sprawiedliwości. Według kodeksu obowiązującego w krajach Obojga Sycylji, tylko katolikom wolno było dotąd zawierać w nich małżeństwa; teraz przez świeżo wydany okolnik, minister zalecił urzędnikom stanu cywilnego przyjmować oświadczenia zawierania ślubów małżeńskich bez względu na różnicę wyznań, do jakich należą.

Podróż drugiego z porządku syna króla włoskiego do dworów północnych europejskich została urzędowie zapowiedziana dworowi duńskiemu; książe Amedeusz uda się naprzód do Kopenhagi, a następnie do Sztokholmu.

Dziennik Drezdeński umieścił tekst uchwał zapadłych d. 10 lipca na sejmie związkowym we Frankfurcie, w rzeczy manifestu duńskiego z d. 30 marca. Sejm niemiecki wzywa rząd duński, aby rzeczony manifest cofnął i w ciągu 6-ciu tygodni uwiadomił, jakie poczynił przygotowania, co do wprowadzenia w księstwie Holsztyńskiem właściwéj mu konstytucji. Sejm poruczył przedstawicielowi duńskiemu zawiadomić swój rząd o téj uchwale; rządy zaś austryjacki i pruski powinny, ze swojéj strony zawiadomić gabinet kopenhagski o tém, co ściąga się do Szlezwigu. To dwoiste poruczenie było koniecznem, bo Danja w rzeczy Szlezwigu przyjęła zobowiązanie się względem Austrji i Prus, nie zaś względem Związku niemieckiego. Tymczasem połączone komitety mają wypracować projekt, wskazujący, jakie środki użyte być powinny w razie oporu Danji.

Tenże dziennik, którego znamię urzędowe jest wiadome, zwiastuje, że wkrótce wznowione zostaną rokowania, mające doprowadzić do załatwienia trudności wikłających sprawę związku celnego niemieckiego.

Sejm hessko-elektoralny został znowu odroczony; przedstawiciele, przed rozejściem się, przyjęli jednomyślnie uchwałę wyrażającą życzenie, aby Hessja przystąpiła do traktatu francuzko-pruskiego.

Wybory do izby hannowerskiéj zostały ukończone z powodzeniem dla stronnictwa postępowego, które przeprowadziło znaczną liczbę swoich kandydatów. Cała dawniejsza lewica zasiądzie w izbie i zasili się jeszcze nowymi członkami. Wszystkie miasta nieco ważniejsze głosowały w tymże duchu; przewodnicy postępowych, hr. Beningsen, pp. Planck, Oppermann i Miquel, po dwa razy wybranymi zostali. W ogóle to stronnictwo liczy przynajmniéj 40 głosów przeciw 30-tu trzymającym się innego kierunku.

Podług wiadomości nadesłanych z New-Yorku, pierwszy korpus wojska jenerała Meade, pod rozkazami jenerała Reynolds, tudzież 5-ty korpus dowodzony przez jenerała Howarts, wszedł we środę z rana, 3 lipca, do Gettysburg. Wychodząc drugą stroną miasta, spotkał się z korpusem oderwańczym jenerała Hill, ciągnącym z Chambersburga ku miastu w bojowym porządku. Walka zapaliła się natychmiast. W pierwszéj części bitwy jenerał Reynolds przez zręczny obrót, zagarnął w niewolę jenerała Archer i około tysiąc Oderwańców. Jenerał Reynolds bił się już około 2-ch godzin, gdy Howarts nadciągnął; wówczas Oderwańcom udało się w części obejść jego prawe skrzydło. Howarts rozkazał jenerałowi Schurz zająć z drugą dywizją pagórek leżący na prawem ręku Reynoldsa; ale obrót nieprzyjacielski nie dozwolił mu spełnić tego rozkazu. W tém jenerał Oderwańców Ewell nadciągnął we 25,000 ludzi i urządziwszy działobitnie wziął we dwa ognie Związkowych, co zadało im ogromne straty. Ponieważ korpus Reynoldsa musiał się cofnąć, a więc i Howarts nie potrafił utrzymać się na wzgórzu.

O godzinie 4-éj oba korpusy połączyły się na stanowisku w stronie południowéj od Gettysburga, gdzie zebrały się i inne oddziały wojska jenerała Meade.

Po bitwie oderwańcy zajęli Gettysburg. Związkowi mieli tylko 20,000 żołnierzy; oderwańcy 50 tysięcy. Howarts stracił 3,000, a Reynolds 1,500 ludzi. Ogłoszone jednak d. 4 lipca sprawozdanie urzędowe jenerała Meade twierdzi, że Oderwańcy, po zaciętéj walce, odparci zostali na wszyststkich punktach, lecz że Związkowi ponieśli znaczne straty w zabitych i rannych. Jenerał Look poległ, jenerałowie Sickler, Barlow, Graham i Parren, lekko ranni. Działo się to 2 lipca, dnia 3 z rana o godzinie 8 bitwa wznowiła się razem na wielu miejscach. Oderwańcy nie mogli spędzić z pola związkowych. Strata ich w zabitych była wielka, ze znaczniejszych poległ jenerał Barkedale z Missisipi, przy czém 1600 jeńców wpadło w ręce Związkowych. Zdaje się, że to była jeszcze jedna z tych krwawych bitew, w któréj szala zwycięztwa nie przechyliła się na żadną stronę. Dnia 3 po południu, Oderwańcy znowu uderzyli na wojsko związkowe; walka trwała 3 godziny, lecz odparto nacierających. Oderwańcy mieli 150 dział, lecz według wszelkiego podobieństwa do prawdy zamyślają o odwrócie.

Prezydent Lincoln ogłosił poselstwo, oznajmujące, że wojsko okryło się chwałą i że wszystko rokuje wielkie powodzenia dla sprawy jednoty.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Anglja.

Londyn 8 lipca. Na porządku dziennym znajduje się obecnie między innemi sprawa amerykańska i brazylijska. Zwolennicy ministrów w izbie, poruszeni pierwszemi świeżemi mowami hrabiego Derby i pana Disraeli, pracują w téj chwili nad utrwaleniem zgody między rozmaitemi odłamami wyzwolonego mniemania. Rzeczywiście wiadomo, że hr. Grey oświadczył zamiar zwrócić uwagę izby na bieżące sprawy, wszakże dotąd zupełnie niewiadome są projekta przywódców opozycji w téj mierze, ani czy hr. Grey pewny jest ich wsparcia. W przyszły poniedziałek, to jest 13 lipca, p. Roebuck ma razem z pierwszym ministrem wznowić rozprawy o przyznaniu Południa. Nakoniec p. Seymour Fitzgerald chce zapytać ministrów, co postanowili względem Brazylji? Jest atoli rzeczą podobną do prawdy, o ile sądzić należy z usposobienia izby, że ten ostatni przedmiot nie przyjdzie pod rozbiór, tém bardziéj, iż jak słychać gabinet opóźni załatwienie zatargi brazylijskiéj, w któréj król Leopold wydał swój wyrok, dopóki parlament się nie odroczy.

Pozostaje zadanie wewnętrzne wielce drażliwe, to jest kredyta żądane na uzbrojenie. Na posiedzeniu wieczornem poniedziałkowem, lord Palmerston przełożył izbie widoki swoje w téj mierze; jutro nastąpi powtórne odczytanie billu upoważniającego do wydatku 650,000 fun. sterl. Jeżeli ten bill przejdzie, ogół tego rozdziału budżetowego wyniesie 1,200,000 f. sterl. Oppozycja szczególniéj bije na budowę warowni kazematowanych na brzegu położonym naprzeciw Spithead. Lord Palmerston dla usprawiedliwienia tego wydatku odwołuje się do tego co miało miejsce w Charlestown; lecz odpowiadają na to, że zatoka w Portsmouth może być bombardowaną przez okręta, których rzeczone warownie niedosięgną. Słowem przeciwnicy tego wydatku utrzymują, że Spithead powinien osłaniać systemat baterji pływających, nie zaś warownie. W przedmiocie atoli czysto technicznym, izba, która zgodziła się już w zasadzie na projekt obwarowania tych brzegów, nie zechce zapewne wziąć na siebie odpowiedzialności za odmowę pieniędzy przez rząd wymaganych.

Rozprawy o polityce przyjętéj przez rząd w Chinach, wyszły na korzyść gabinetu. Przywódcy oppozycji zostawili głos swoim pomocnikom. Lord Palmerston i p. Layard odpowiedzieli, że rząd chiński wszedł na drogę wyzwoloną względem Europejczyków; sprawiedliwość więc wymagała dopomagać mu przeciw wyuzdanym hordom miotanym prawdziwem szaleństwem pustoszenia, a niebędącym w stanie odbudowania czegokolwiek. Nadto ministrowie królowéj, tylko na usilną prośbę książęcia Kong, pozwolili oficerom angielskim zająć się wyćwiczeniem wojska chińskiego i dowództwa nad eskadrą zbudowaną za pieniądze chińskie; lecz i te siły noszą znamię zupełnie dobrowolne, podobnież jak organizacja administracyjna poborow celnych.

Za pomocą tych spółpracowników, można spodziewać się przywrócenia spokojności wewnętrznéj, rozwoju handlu europejskiego i ścisłego zachowania traktatów.

W ciągu mowy swojéj, p. Layard wystąpił z nowem zdaniem, a mianowicie, że rozprzężenie cesarstwa chińskiego zależy od słabości pierwiastku tatarskiego i że prawdziwém lekarstwem było by przywrócić mu dawniejszą siłę i nie zostawiać Chin rozprzężeniu chińskiemu.

Wszakże dokonała się ogromna zmiana w stanie handlowym tego wielkiego cesarstwa. Z początku właściciele okrętów i kupcy europejscy ciągnęli główną korzyść ze stosunków z Europą i Ameryką; dziś najważniejszém źródłem zarobku są stosunki istniejące między samemi portami cesarstwa chińskiego; bo okręta pod flagą europejską prawie zupełnie pochłonęły ten ruch ogromny, a tak korzystny. Poważszy dowód jest stanowczym dla tych, co pragną ułatwić Chinom co najprędszy powrót do stanu normalnego.

Wiadomości z Japonji, na nieszczęście, dają przewidywać niedaleki wybuch wojny. Mniemanie ogólne sądzi w Anglji, że wszystko ograniczy się na ścisłéj blokadzie Yeddo, na zabraniu statków kupieckich japońskich i zajęciu jednéj z wysp Loo-Choo, należących do jednego z książąt najnieprzyjaźniejszych Europejczykom. W Londynie przyjmują te wnioski za wieści rozszerzane w świecie handlowym przez osoby wdane w handel z Japonją.

Utworzenie nowéj spółki zatoki Hudson, otrzymało wsparcie rządowe. Towarzystwo zamierza wprowadzić w tym kraju zupełne zmiany. Dotąd właściciele lądu Hudsońskiego, chociaż posiadali prawo rządzenia nim i zupełnego wyzyskiwania przestrzeni równających się obszernością niejednemu wielkiemu królestwu, poprzestawali wyłącznie na dochodzie, jaki im dawały futra. Owoż aż do dziś dnia cała polityka spółki ograniczała się na urządzaniu drużyn strzeleckich i nieustraszonych osoczników, pod dozorem wielkiéj liczby agentów i na dozorowaniu jednokupstwa (monopolu) skór; co chociaż trąciło dawną rutyną, dawało bardzo wysokie dywidendy.

Ale narzekano w Anglji, że dawne przywileje Karola II oddały kraj,— który mimo ogólną ostrość klimatu leży przecięż pod rozmaitą szerokością,— na łup spółki, która sama niechcąc w nim zaprowadzać osad, stanowczo wzbrania osadnikom wolnym lub stowarzyszonym korzystać z przyrodzonych bogactw ziemi. Nadewszystko istnieją bogactwa kruszcowe, z których należało by spodziewać się ważnych zysków.

Przedsiębierstwo więc nowéj spółki ma mieć na celu: zakładanie osad w częściach kraju dogodnych dla uprawy, wydobywanie obfitych kopalni, nie ścieśniając w niczém dawnego, a tak obfitego handlu futrami. Zupełna przeto zmiana systematu ma być zastosowaną do téj części Ameryki północnéj i otwiera się nowa droga dla osadnictwa angielskiego. W Londynie założenie téj spółki dobrze bardzo przyjęto i przedpłata została nadzwyczaj prędko wniesiona.

Londyn, 10 lipca. Książe de Sommervet, piérwszy lord admiralicji udał się do Osborne, dla wzięcia rozkazów królowéj, co do jéj podróży do Niemiec, w któréj przy n. pani znajdować się ma hr. Russell, jako sekretarz stanu.

W zamiarze pośpiechu, w załatwianiu spraw rządowych, postanowiono zagłosować, jeśli można będzie główne pozostałe jeszcze rozdziały budżetu, na mającem się dziś odbyć posiedzeniu rannem; co jeśli dobrze pójdzie, ministrowie spodziewają się zamknąć obrady 28 lipca. Przeciwnie, sekretarze izby nie sądzą, aby odroczenie parlamentu nastąpić mogło prędzéj jak w piérwszym tygodniu sierpnia.

W przeszłą środę, to jest 8-go lipca izba, mimo opór ministrów, upoważniła powtórne odczytanie billu, bardzo ważnego dla handlu. W moc tego prawa, wszystkie łańcuchy i kotwice używane na pokładach okrętowych, powinny być składane zwierzchności dla przekonania się o ich trwałości i opatrzenia ich stęplem; wyłamujący się od tego obowiązku ulegną karze pieniężnéj. Prezes biura handlowego, przyznając, że bill jest pożyteczny i zapowiadając, że rząd gotów był w rozmaitych portach pozaprowadzać machiny oznaczające siłę każdego łańcucha lub kotwicy, nie zgadzał się na uczynienie billu obowiązującym. Izba, dbając o życie marynarzy bez względu na opór prezesa, upoważniła znaczną większością powtórne odczytanie. Podobnież postąpiono z innem prawem, przepisującem kary na rolników, którzy zasiewają zatrute ziarna na swych polach dla wygubienia ptaków. Minister spraw wewnętrznych sprzeciwiał się temu wniesieniu, ale izba pozwoliła bill drugi raz odczytać. Niéma wszakże nadziei, aby te dwa bille, owoc osobistego początkowania dwóch członków izby, mogły być zamienione w prawa w ciągu toczącego się parlamentn.

Z innéj jednak strony gabinet odniósł wielki tryumf na ostatniem posiedzeniu, w przedmiocie obwarowania brzegów. Odezwała się za gabinetem tak znakomita większość, że można poczytywać ten przedmiot za ostatecznie ułatwiony. Chociaż bowiem warownie spitheadzkie mają być jeszcze przedmiotem roztrząsań, większość, która za niemi przemówiła, wywrze znaczny wpływ na przyszłe głosowanie; nadto roboty będą już tak daleko posunięte, że zaniechać je byłoby prawdziwém szaleństwem. Cały rozchód obliczony jest blizko na 7 miljonów f. szterl.; dotąd, to jest do 31 marca, wydano 2,041,449; gabinet żąda na roboty bieżące 1,200,000 f. szt., tak dalece, że gdy przyjdzie do ostatniego zagłosowania, połowa całéj summy już zostanie użytą.

W ciągu rozpraw pan Cobden wytężył moc ną i jak sam nazywa, ostateczną usilność niedopuszczenia tego wydatku, który, jak twierdzi, będzie kiedyś ostro wyrzucany stronnictwu wyzwolonemu. Gdyby, rzekł, jedna tylko osoba nie znajdowała się w izbie i w radzie korony, nigdy nie uczynionoby podobnego przełożenia. Pan Cobden w ten sposób wymieniał lorda Palmerstona. Z wielką żwawością wykazywał nieużyteczność systematu uzbrajania wybrzeży; odpierał jako nierozsądną trwogę najazdu i oświadczył, że w każdym razie Anglja obronę swoję flocie poruczać powinna. Piérwszy minister przyjął odpowiedzialność za projekt i z dotkliwą ironją powątpiewał o zdolności pana Cobden sądzenia o przedmiotach wojennych. Zakończył oświadczeniem, że warownie są rękojmią bezpieczeństwa i niepodległości Anglji.

Po tém oświadczeniu lorda Palmerstona, nic nie pozostawało izbie, prócz zagłosowania 650,000 funtów szt., jeżeli nie chciała sprowadzić przesilenia gabinetowego; większość za ministrami wyniosła 71 głos.

W skutek ostatnich rozpraw w izbie lordów nad zatargą brazylijską, domagano się od hrabiego Russell wytłómaczenia przed parlamentem, na jakich podstawach obliczone zostało wynagrodzenie za szkody zrządzone okrętowi Książe Walji w ilości 3,200 funtów szterl. Złożony został wywód na piśmie parlamentowi, ale liczby zdały się tak wątpliwe, że lord Chelmsford ma dziś w wieczór jeszcze zwrócić na to uwagę izby.

GRECJA.

Ateny, 3 lipca. Czytamy w dzienniku Indépendance Belge, list następny:

Bratobójcza walka przez dwa dni i dwie noce zakrwawiła dzielnice ateńskie. Wśród rozjątrzenia umysłów i zgrozy żołdactwa panującéj w chwili, w któréj biorę pióro, trudno jest z krwią zimną sądzić o tych zdarzeniach, wstrzymam się zatém od wszelkich uwag, od szczegółowych opisów i trzymać się będę tylko chronologicznéj kolei, często suchéj, z dołączeniem, jeżeli to będzie możliwém, wolnych od namiętności postrzeżeń nad ich właściwém znamieniem.

Sobota, 27 czerwca. Spory nad postępowaniem ministrów ciągną się w zgromadzeniu narodowém bez żadnego wypadku.

„Niedziela, 28 czerwca. Ucieczka byłego herszta zbójców Kyriakosa, już wydobytego z więzienia 22 października 1862-go r. Uprowadza on z sobą 35-ciu ludzi, między którymi pewną liczbę podoficerów i żołnierzy 6-go bataljonu, zwanego ultra-rewolucyjnym, który od dnia wyżéj wymienionego znajdował się pod dowództwem porucznika Leostzakos, oficerowie zaś drużyn byli tylko tacy, których mianował Mavromichalis. Tajemnéj wyprawie Kyriakosa przypisują raczéj zamiar polityczny niż cel rozbojów.

Poniedziałek, 29 czerwca. Zgromadzenie narodowe niespodzianie uniewinnia ministrów w sprawie cudzoziemca Soulié (jest to przedsiębierca sztuk konnych; zhukane żołnierstwo skrzywdziło jednę z jego figurantek, za wdaniem się dyplomacji ministrowie zagodzili ją pieniędzmi; ztąd oppozycja podniosła była wielką przeciw nim wrzawę). Ta uchwała zgromadzenia utrwaliła stanowisko ministrów, wyjąwszy wszakże ministra wojny Botzaris, którego prośbę o uwolnienie przyjęto. Następcą jego został podpółkownik Koronajos, większością 128-miu głosów przeciw 91-mu, które padły na Artemisa.

Wtorek, 30-go czerwca. Minister wojny oświadcza zamiar doprowadzenia wojska do normalnego stanu hierarchicznego karności i zamiłowania obowiązku. Artemis, naczelnik żandarmerji i Leostzakos, mniéj lub więcéj dotknięci i zagrożeni przez to stanowcze oświadczenie, odkrywają się ze swemi planami Bulgaristowskiéj reakcji, oddawna już pokątnie knowanéj.

Minister wysyła silne oddziały żandarmerji bataljonu Leostzakosa i artylerji z dwóma działami górnemi na ściganie rzekomych zbójców, których postrzeżono w odległości półtory godziny drogi od Aten, od strony Penteliku. Gwardje narodowe łączą się z wojskiem. Kyriakos ze swoją drużyną dają się zabrać i prowadzić do stolicy; lecz zachowując broń przy sobie. Za zbliżeniem się do klasztoru Niecielesnych, rzucają się w jego wnętrze i oświadczają, że poddadzą się tylko Leostzakosowi. Gwardjacy narodowi w dobréj wierze nacierają na nich zblizka, lecz dziwią się oziębłości wojska. Papadiamontopulo przybywa, udaje, że chce ich żywcem spalić: lecz nic nie sprawiwszy odchodzi.

Na rozkaz Artemisa, żandarmerja zostawuje gwardji narodowéj całą odpowiedzialność za dalsze postępowanie; piechota i artylerja wracają znowu do stolicy; artylerja zostawia dwa swoje moździerze z całym przyrządem, w koszarach 3-go bataljonu. Zbójcy tuż za wojskiem idą; przyjmuje ich gubernator wojenny z muzyką. Przeciągają oni w ten sposób część miasta aż do wyznaczonego wcześnie już stanowiska. Mogła być wówczas godzina 1-sza z rana.

Tymczasem minister ostrzeżony o spisku, wydał rozkaz wyrugowania wojska Artemisa i Papadiamantopolo, zabrawszy wprzódy, zapewne podstępem, bo też w żaden inny sposób uczynić się to nie dało, Leestzakosa do własnego powozu, odwiózł go do komendatury placu, a stamtąd odprowadzić kazał na fregatę helleńską, stojącą w porcie Pirejskim. Rokoszanie ze swojéj strony schwytali ministrów: Kumundurosa i Kallifronasa. Nazajutrz wszyscy trzéj zostali wypuszczeni.

Koronajos i Artemis, każdy na czele oddziału ułanów i żandarmerji konnéj, zdybali się o godzinie 2-éj z rana, wystrzelili do siebie wzajemnie kilka razy i wzajemnie ubili sobie po kilku ludzi, po czém już oba nieprzyjazne obozy jasno się odznaczyły.

Środa, 1 lipca. Od téj chwili przeciwnicy wystąpili jak otwarci wrogowie. Artylerja, żandarmerja, 6-ty bataljon, część ułanów, zbójcy pod głównemi rozkazami Papadiamantopulo i Artemisa, zajęli przestrzeń rozciągającą się od koszar artylerji, obejmującą plac Konstytucji, a więc i gmach zgromadzenia narodowego, dom wojennego gubernatora, ministerstwo wojny, kilka wielkich domów, byłą aptekę królewską; bank narodowy, hotel pod koroną i inne budowle znalazły się w ich ręku.

Koronajos opanował dawne koszary artylerji i rozmaite gmachy, jako to: pałac spraw zagranicznych, gimnazjum Warwakisa, kawiarnie na drodze patirzyjskiéj i t. d. Połączyły się z nim 1, 4, 8 i 9 bataljony piechoty, słabe wprawdzie, ale pełne poświęcenia, oddział straży ogniowéj, znaczna część jazdy i wielka liczba gwardjaków narodowych. O świcie posłano 200-tu żołnierzy z 8 bataljonu, dla zasilenia straży pałacu, złożonéj z 50-ciu żandarmów, którym niebardzo było można ufać. Kapitan Tzakakis, dowódca tego oddziału, zmuszony był rzucić się do szturmu na pałac, do którego nieprzyjaciel bronił przystępu. Zaledwie wdarł się do jego wnętrza, gdy działa umieszczone niżéj szkoły francuzkiéj otworzyły ukośny ogień przeciw pałacowi i kule zewsząd razić poczęły. Tymczasem dwa moździerze rozerwane wewnątrz, jeden z nich

w sali posłuchań byłéj królowéj, strzaskał tron i bogate przybranie.

Około godziny 4-téj bój zawiązał się na całéj linji i ustał dopiéro o godzinie pół do 9-téj z rana. Załoga pałacowa miała dwóch zabitych, 9-ciu ranionych, jednego z nich śmiertelnie, a mianowicie Arista Kanarisa, syna sławnego admirała; młodzieniec wkrótce umarł. Na żądanie zgromadzenia narodowego, które ogłosiło upadek rządu tymczasowego i samo objęło najwyższą władzę, z oddaniem w ręce Diomedesa Kyriakos, swego prezesa, mocy wykonawczéj, nastąpił rozejm. Artylerja wróciła do koszar, podobnież i piechota, którą wnet Koronajos wysłał dla zajęcia Akropolis. Powiedzmy mimojazdem, że książe Napoleon zwiedził tę wiekopomną miejscowość niespodzianie przeszłéj nocy, na kilka godzin przed rozpoczęciem kroków nieprzyjacielskich. Inne stanowiska pozostały w ręku tych, co je z początku pozajmowali; dalszy ciąg dnia nie odznaczył się żadnym wypadkiem; obie strony pracowały nad środkami zaczepki i odporu.

Nie powinienem pominąć, że Koronajos sprowadził z fregaty greckiéj 4 działa z dostateczną ilością ładunków i 60-ciu dzielnymi majtkami. Dodam także, że z liczby 3-ch umocowanych, których zgromadzenie narodowe wysłało dla ogłoszenia rozejmu, to jest pp. Moraitinis, Skaramangas i Massinesis, ten ostatni pod samym pałacem raniony został kulą w nogę, ale szczęściem bez niebezpieczeństwa. Dotąd rzecz niewyjaśniona, jak się to stać mogło.

Zapał i wściekłość walki były tak wielkie, że liczbę zabitych podają na 60 do 80-ciu mężczyzn, niewiast i dzieci; ale liczba ranionych jest nieskończenie większa.

Czwartek 2 lipca. Noc przeszła spokojnie, tylko srożył się okropny wiatr południowo-zachodni, który dotąd jeszcze nie ustał.

Około pół do 11-éj z rana, rozejm nie był jeszcze wypowiedziany; Koronajos, wychodząc z zebrania oficerów gwardji narodowéj, z którymi nie mógł porozumieć się, komu powierzyć nad nią dowództwo, imiennie bowiem należało ono do niego, przeciągał przez ulicę Szkolną ze strażą złożoną z 15-tu do 20-tu ułanów. Było to zapewne nieuważnie,—ale bez żadnéj złéj myśli z jego strony. Za zbliżeniem się do banku narodowego, oddział żandarmów strzegący tego zakładu wystrzelił razem do niego. Szczęściem, ani on sam, ani żaden z otaczających go ułanów nie odnieśli większych ran: dwóch tylko czy 3-ch jezdnych i jeden koń lekko zostali skaleczeni. Ta zbrodnia zapaliła powszechne oburzenie i pociągnęła za sobą opłakane następstwa. Rzeczywiście bowiem oba obozy ze wściekłością uderzyły na siebie w samem miejscu téj zasadzki i rozwinął się obraz jeszcze nierównie od wczorajszego smutniejszy, a któremu zaledwie w nocy położyło koniec wdanie się oficerów gwardji narodowéj.

W niedostatku dokładnych wiadomości, muszę odłożyć szczegóły do następnego listu; teraz ograniczam się tylko na doniesieniu, że liczba poległych i ranionych była nierównie od wczorajszéj większa.

Przypisują tak straszliwe okrucieństwa żandarmerji i zbójcom Kyriakosa, tudzież pachołkom policyjnym, że zewsząd powstają na nich straszliwe okrzyki, i zabijają ich. Widziano tego przykłady od początku walki.

Piątek 3 lipca. Zwiedziłem dziś z rana wczorajsze pobojowisko; wszędzie widziałem najboleśniejsze ślady tych okropnych niezgod domowych: w ścianach banku uwięzły dwie kule działowe, ślady zaś strzałów broni ręcznéj widać na wszystkich otaczających gmachach; tam bowiem była najzaciętsza walka.

Wzruszeni temi morderstwami ministrowie trzech wielkich mocarstw, przesłali dziś z rana prezesowi zgromadzenia narodowego silną notę, którą ten natychmiast kazał porozlepiać na rogach ulic i odczytać przy odgłosie bębnów. Oświadczają oni: że nie mogąc być obojętnymi w obec okropności wojny domowéj i rozlewu krwi od dwóch dni i nocy, postanowili wyprawić swoich piérwszych sekretarzy do obu przewodców stron wojujących, dla zapowiedzenia im, że jeżeli we 48 godzin nie ustanie, za porozumieniem się ze zgromadzeniem narodowem, ta bratobójcza wojna, ministrowie państw opiekuńczych wezwą swych krajowców, aby przenieśli się na okręta stojące w zatoce pirejskiéj, sami zaś natychmiast się oddalą i zostawią Ateny ich smutnéj doli.

Dwaj naczelnicy przyzwoliwszy na 48 godzinny rozejm, pościągali do siebie wszystkie swoje rozproszone siły; pałac, zakłady publiczne, odwachy, zajęte zostały przez gwardję narodową, która prócz niewielu wyjątków, zachowała się prawie bezczynnie. Ale teraz ochoczo usłuchała głosu zwierzchności. Na wystawie banku wywieszono 3 opiekuńcze chorągwie, pod strażą oddziału Aglików, Francuzów i Rossjan. Wszystkie poselstwa otrzymały posiłki zbrojne ze swoich okrętów. Wyjeżdżanie rodzin z Aten, które rozpoczęło się od świtu i przypominało postrach wybuchnienia cholery w 1854-m, zupełnie ustało.

Zgromadzenie narodowe zwołano do gimnazjum Warwakisa, bo zwykłemu miejscu jego posiedzeń zagrażały działa artylerji. Przedstawiciele dobrze myślący zbiegli się dobrowolnie; oporni siłą zostali sprowadzeni przez gwardję narodową, która wydobywa z zakątów tych co się ukrywają i łowi zbiegów. Wielu z tych ostatnich pochwytano w kąpielach Faleri lub Pireju, zkąd sprowadzono ich na ławy prawie półnagich. Ale okoliczności są tak naglące, że nikt na to nie zważał.

Nakoniec o kwadrans na 9-ą zgromadzenie posiada dostateczną liczbę członków, ogłasza się za nieustające i po kolei stanowi następne uchwały: Zniesienie posady gubernatora wojennego i dowódcy żandarmerji;

Oddalenie całéj załogi ze stolicy i tymczasowe zastąpienie jéj przez gwardję narodową;

Reorganizacja i skupienie policji w ręku ministra spraw wewnętrznych;

Mianowanie nowego rządu tymczasowego pod prezydencją pana Rufos, którego gabinet składa się z następnych ministrów:

Spraw wewnętrznych B. Petimesas; wojny pułkownik Klimakas; skarbu Kechajas; spraw zagranicznych Kalligas; wyznań i t. d. Nikolopulos; i marynarki Bubolinas; sprawiedliwości S. Mavromichalis.

Odczytanie tych dekretów, po kolei witane jest szalonemi niemal okrzykami przez obywateli, którzy wdarli się do izby posiedzeń i do całego gmachu, a następnie przez nieprzejrzane tłumy, mrówiące się w około gimnazjum i przedstawiające olbrzymią rzekę rozgałęzioną we wszystkich kierunkach. Podobneż uniesienia zapału przyjmują zgromadzenie przy jego wyjściu, słychać jednak pojedyńcze okrzyki: baczność! patryotyzm! zaprzanie!

Bije godzina 11-ta. Ludność ufna w przedsięwzięte środki dla bezpieczeństwa i porządku pospolitego, udaje się na spoczynek, aby w pokrzepiającym śnie zaczerpnąć siły nadwątlone w ciągu trzech nocy i 3-ch dni zgrozy, znużenia, niebespieczeństw, czuwania i trwog wszelkiego rodzaju.

— Spółcześnie dziennik paryzki Presse otrzymał z Aten list poniższy:

„Nie byłem w błędzie, uwiadamiając was o knowaniach Bulgarisa i batalionu Leostzakosa, zupełnie oddanego jego widokom. Podczas wypadków 21 lutego Leostzakos, na czele swoich tysiąca żołnierzy zajął stanowisko w pałacu królewskim. Przypomnieć sobie należy, że kapitan Kanaris, drugi syn admirała, powziął był zamiar strącić Bulgarisa i rozpędzić zgromadzenie narodowe, za pomocą zbuntowanych żołnierzy i tym sposobem zmusić trzy mocarstwa do interwencji. Owoż, poroniony wówczas zamach, ponowili teraz ci sami ludzie, a jego skutkiem w liczbie innych wypadków jest, przy interwencji mocarstw, powrót do władzy stronnictwa Bulgarisa.

„Powstanie wybuchnęło w nocy 3 lipca. Kapitan Kanaris na czele tysiąca żołnierzy rozmaitéj broni poszedł na zamek, pod pozorem że Leostzakos miał uderzyć na zgromadzenie, obalić dekret wyboru króla Jerzego I-go, ogłosić Grecję rzeczą-pospolitą i oddać dyktaturę Bulgarisowi.

„Przed zamkiem bronionym przez kilka dział zagajono układy; ale Kanaris, pamiętny na dzień 21 lutego, niechciał czekać nadciągnienia gwardji narodowéj, aby ta jak wówczas nie złączyła się z Leostzakosem, i przyśpieszył natarcie; rozpoczęto strzelbę, bataljon odpowiadał z okien. Słowem, walka przybrała wielkie rozmiary; gwardjacy narodowi rozdzielili się na dwa stronnictwa, i bez oddziału majtków cudzoziemskich, który osadził bank na prośbę dyrektora Strawosa zaniesioną do admirałów, może już teraz Ateny były by tylko kupą gruzów.

„Kapitan Kanaris został zabity w pierwszém natarciu, które wytężył przeciw zamkowi. Mówią o 400-tu lub 500 poległych; z naocznego widzenia mogę zaręczyć, że więcéj niż stu żołnierzy straciło życie.

„Nakoniec widzimy znowu u steru tych samych ludzi, którzy rządzić poczęli po ucieczce króla Ottona. Ministrem wojny jest Mavromichalis, sobowtór Bulgarisa; ministrem spraw wewnętrznych Rufos, dawny towarzysz i narzędzie Bulgarisa; spraw zagranicznych, Kalligas, członek gabinetu 23 października. Oczywiście wstecz wracamy.“

— Dziennik Constitutionnel podaje następne szczegóły powstania ateńskiego:

Głośny porucznik Leostzakos nie stał załogą w pałacu, ale w małéj wiosce Ilisia zbudowanéj przez księżnę Placencji nad brzegami sławnego strumienia Ilisos, o pół kilometru od Aten. Wkrótce dowiemy się z jakiego powodu część załogi rozpoczęła bitwę z oddziałem Leostzakosa. Co do jéj wypadku, można już dziś powiedzieć, że liczba 400 do 500 poległych, jest przesadzona; bo obie razem walczące strony zaledwie wprowadziły do boju 2500 ludzi.

Nowy gabinet urodził się z układu między stronnictwami, które od początku rewolucji wzajemnie wydzierały sobie władzę.

Rufos, prezes rady, chociaż w obecnem przesileniu upadł, zachował jednak pierwszeństwo w nowym składzie; zdaje się przecięż, że stronnistwo Bulgarisa wzięło górę. Tak naprzykład w liczbie nowych ministrów widzimy pana Nikolopulo, zięcia Bulgarisa; pana Kehaya, wice-gubernatora banku, najbliższego przyjaciela Bulgarisa, którego wybrał on był na ministra skarbu w składzie ministerjalnym, obalonym przez rewolucję 21 lutego. O innych członkach gabinetu możemy podać następne wiadomości. P. Kalligas, professor uniwersytetu, należy do stronnictwa eklektycznego. P. Mavromichalis (stronnik Bulgarisa) nie ten który był dawniéj za tryumviratu ministrem wojny, ale jeden z jego krewnych, niegdyś członek junty rewolucyjnéj nauplijskiéj.

Wśród tych wszystkich zmian to tylko wiadomo z krótkich skazówek telegraficznych, że porucznik Leostzakos potrafił wywrócić rząd, od którego otrzymał rozkaz opuszczenia swego stanowiska i złożenia dowództwa.

— Posłowie trzech mocarstw opiekuńczych przesłali d. 2 lipca, o godzinie 8-éj wieczorem, prezesowi zgromadzenia narodowego następną notę:

„W obec walki, w któréj rozlew krwi obficie zbroczył ulice Aten, a którego potrzeby Grecji bynajmniéj nie usprawiedliwiają; niżéj podpisani przedstawiciele Francji, Anglji i Rossji,—wzruszeni nieszczęściami, jakich bezbronna ludność już doznała i jeszcze doznać by mogła, poruczają piérwszym sekretarzom swoich poselstw udać się do naczelników stron wojujących i wezwać ich w imieniu trzech mocarstw, do zawieszenia na 48 godzin kroków nieprzyjacielskich.

„Zgromadzenie narodowe użyje ze swéj strony wszelkich właściwych środków do przywrócenia bezpieczeństwa politycznego. Niżéj podpisany mają powód do spodziewania się, że krok ich zwróci najbaczniejszą uwagę i przypuścić nie mogą, aby inaczéj być miało; bo odmowa naczelników stron obiedwóch, zmusiłaby posłów do przeniesienia się na okręta wojenne swoich narodów i do dania na nich przytułku swym krajowcom, zostawując Grecję jéj nieszczęśliwéj doli i bezbożnéj wojnie, w któréj przez dwa dni i dwie nocy już tyle krwi rozlano. Ateny 21 lipca 1863 roku. (Podpisano) Bourée, Scarlett, Błudow.“

Ciż posłowie ponowili dnia 3 lipca w powtórnéj odezwie wczorajsze oświadczenie.

Wszyscy jednym głosem oddają sprawiedliwość arcy-biskupowi metropolicie ateńskiemu, prezesowi świątobliwego synodu, który przez cały ciąg walki, nie przestawał z duchowieństwem swojem prowadzić walczących do pojednania.

KSIĘSTWA NADDUNAJSKIE.

W Multanach i Wołoszczyznie oddawna istnieją kilka klasztorów, których znaczne dochody przeznaczone są na utrzymanie świątyń wschodniego obrządku w Palestynie. Rzeczone klasztory znajdowały się pod zarządem patryarchów konstantynopolskich; lecz od kilku lat izby prawodawcze połączonych księstw znalazły za niewłaściwe to pośrednictwo i uznały, że rząd miejscowy powinien zawiadywać temi dochodami i wskazać właściwy ich użytek. Zakonnicy narodowości greckiéj przyjąć téj uchwały izb nie zgodzili się, patryarcha protestował, dywan sprawę tę chciał przed swój sąd wywołać, książę Aleksander-Jan I udał się pod opiekę mocarstw; mocą poniższego dekretu opornych zakonników greckich z klasztorów oddalił.

„My Aleksander I, i t. d.

„Zapatrzywszy się na sprawozdanie naszego ministra sekretarza stanu w wydziale wyznań i oświecenia narodowego, co do przedsięwzięcia tymczasowych środków, w celu zabezpieczenia naczyń świętych i szat kapłańskich, oraz dokumentów i innych przedmiotów ruchomych, w kształtach krajowych zwanych poświęconemi;

Przychylając się do uwag przełożonych w postanowieniu naszéj rady ministrów, dołączonem do wyżéj wspomnionego sprawozdania;

Zadekretowaliśmy i dekretujemy co następuje:

Art. 1-szy) Wszystkie przedmioty drogie, służące do nabożeństwa a znajdujące się w cerkwiach rzeczonych klasztorów, zostaną natychmiast oddane pod bezpośredni dozór miejscowych protopopow, lub w razie potrzeby pod dozór władz świeckich.

Art. 2-gi) Wszystkie przedmioty tegoż rodzaju, nie posługujące do dziennego użytku, również dokumenta i akta przechowywane w tych klasztorach, tymczasowo złożone być mają, aż do rozwiązania przewidzianéj trudności w wywodzie słównym rady ministrów z d. 14 czerwca 1863 r., w klasztorach najbezpieczniejszych w Bukareszcie i Jassach, a mianowicie w Wakaresty i Golia, dla zupełniejszego zaś ich bezpieczeństwa ma być dodana należycie uzbrojona straż wojskowa.

Ar. 3-ci) Minister nasz wyznań ma czuwać nad spełnieniem niniejszego rozkazu.

Dan w Bukareszcie 18 (30 czerwca) 1863 roku N. 561. (Podpisano) Aleksander Jan.

— Według depeszy telegraficznéj wysłanéj z Bukaresztu 11 lipca, rząd oddał zbudowanie drogi żelaznéj Orsowo-Bukaresztsko-Galackiéj bankowi londyńskiemu i kapitalistom francuskim. Podobnież zbudowanie drogi żelaznéj z Galacu do Michaileny, oddane zostało panu Maurogani i książęciu Sapieże; nakoniec rząd pozwolił francuzkiemu towarzystu kredytu ruchomego założyć w księstwach bank narodowy.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

WIEDEŃ, piątek 17 lipca. Na dzisiejszem posiedzeniu izby poselskiéj rady cesartwa, minister skarbu przedstawił budżet na okres skarbowy od 1 listopada 1863-go do 31 grudnia 1864. Rozchody zwyczajne na ten 14-to miesięczny przeciąg czasu na 512 miljonów zł. r. nadzwyczajne na 102 miljony, z których 52 miljony na umorzenie długu państwa.

Przychody zwyczajne wykazane są na 531 miljonów; nadzwyczaine na 43 miljony, co stanowi niedobór 50 miljonów, który w ilości 16-tu miljonów pokryty zostanie nowemi podatkami; niedostające 34 miljonów dostarczone być mają przez zaciągnienie pożyczki.

Minister wytłómaczył, że jeśli niedobór jest tak znaczny, to dla tego, że w okresie wziętym pod rachunek dwa razy powtarzają się miesiące listopad i grudzień, w których właśnie rząd obowiązany jest do znacznych wypłat bankowi za wykup ziem włościańskich i pożyczkę hipotekowaną na podatkach.

P. von Plenner przyrzekł przedstawić projekt do prawa o urządzeniu poboru podatków bezpośrednich.

BERLIN, piątek 17 lipca wieczorem. Północno-niemiecka gazeta donosi, że pan von Bismarck przybędzie do Gastein w początkach przyszłego tygodnia.

Gazeta Krzyżowa otrzymała list z Wiednia pisany dnia 15 lipca, według którego żaden inny członek rodziny panującéj ani żaden minister austryjacki nie będzie obecnym przy widzeniu się w Gastein cesarza austryjackiego z królem pruskim.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— MIASTA WOŁYŃSKIE. (Ciąg dalszy). KRZEMIENIEC. Miasto powiatowe nad rzeką Irwą, leży o 272 wiorsty od Żytomierza; do niego przytykają trzy wioski. Mieszkańców liczy 6,450 głów męsk. i 6,167 żeńsk., razem 12,617 płci obojéj. W téj liczbie jest szlachty 1,021, duchowieństwa 71, kupców 409, mieszczan i cechowych 9,088, wojskowych 1,950, a nadto 78 osób nieobjętych powyższemi tytułami. Mieszkańców przypisanych do miasta w Krzemieńcu liczy się 3,792 męsk. i 4,685 żeńsk., razem 8,477 głów płci obojéj; w przyległych słobodach znajduje się 460 osób płci obojéj. Posiadaczy domów i innych nieruchomości w Krzemieńcu jest 1,045. Handel miasta ogranicza się do przekupniarstwa rzeczy piérwszéj potrzeby. Kupców w r. 1862 było tu drugiéj gildy 11, a trzeciéj 52; kramów 197, innych zakładów handlowych 22. Jarmarków nieprzypada tu żadnych; targi zaś odbywają się w niedziele i święta. Rzemiosłem trudni się 440 osób, a w téj liczbie jest 288 majstrów, których wyroby sprzedają się na miejscu. Rękodzielni w mieście jest 9, a nadto szczupły zakład wyrabiający powozy; wszystkie trudnią się tylko na zaspokojenie zamówień i potrzeb miejscowych. Niektórzy z pomiędzy mieszkańców wychodzą szukać zarobku po za miasto; w r. 1862 wydano w tym celu świadectw pasportowych 253. Wielu oddaje się uprawie roli, zwłaszcza mieszczanie. Dochody zwyczajne miasta w roku wyżéj wspomnionym wynosiły 4,616 r. $17\frac{1}{2}$ k., nadzwyczajne zaś 4,637 r. $32\frac{1}{2}$ k. Rozchodów stałych było 9,149 r. 80 k., jednorazowych 93 r. 60 k. Kapitału nietykalnego posiada miasto 296 r. $63\frac{1}{4}$ k., zapasowego 198 r. 29 k.; niedoboru liczy się 4,417 r. 1 k., wydatków nieopłaconych 3,625 r. 19 k. Miasto ma w posiadaniu 5,183 dzies. 1,377 sąż. gruntu. Gmina żydowska, przeważnie liczna w Krzemieńcu, ma własny szpital, dwie łaźnie i jatki.

— WIERSZE J. LELEWELA. Po znakomitych pisarzach i najdrobniejsze szczegóły i szczątki nawet ich prac zbierają się chętnie. Joachim Lelewe nie był innego przekonania, kiedy w autobjografji własnéj wiele podał drobnostek z dzieciństwa i młodości swojéj. Żyjący brat ś. p. zgasłego historyka, w pamięci swéj odszukałby zapewne nie mało jeszcze podobnych szczegółów. Przy gotującém się w téj chwili nowem wydaniu kursu uniwersyteckiego b. professora historji powszechnéj w Wilnie, wartałoby dorzucić rys życia ze strony rodziny, któryby mógł ziomków objaśnić o niejednéj rzeczy pominiętéj przez skromność w Curriculum vitae badacza przeszłości.

Tymczasem Bibljoteka Warszawska z miesiąca bieżącego przytacza wierszyk ś. p. Joachima napisany dla szwagra Jana Majewskiego, przesyłając mu w darze kilka broszur oprawnych, na których grzbiecie był wybity przez introligatora tytuł „Popurri“.

„Takie liche Popury—
Ktoś mi prawi—„w Szydłowie *)
Zjedzą myszy i szczury.“
Niech im wyjdzie na zdrowie!
Byle Jan, dniem czy zmrokiem,
W oknie, czy przy kominku,
Braterskiém pojrzał okiem,
A przyjął w upominku!“

Wierszyk ten, kreślił poważny dziejoznawca na parę lat przed skonem. Pisywał rymy i w młodości swojéj. Czybyśmy nie mogli ich ujrzeć przy nowém dzieł wydaniu, choćby dla wykazania, jak różnostronnych zajęć się imał bogaty w zasoby i nigdy nie usypiający umysł głębokiego badacza.

— ŻEGLUGA PAROWA NA DNIESTRZE. Donoszą z Żurawna: Statek parowy o sile 45 koni tudzież 6 gabar zbudowanych na warstatach Żeglugi Parowéj na Solcu w Warszawie, a następnie koleją żelazną do Żurawna odesłanych i tamże ostatecnie wykończonych, odbyło już na Dniestrze kilkakrotną próbę w górę i na dół Żurawna, z jak najpomyślniejszym skutkiem. Obecnie towarzystwo żeglugi parowéj na Dniestrze złożone z księcia Leona Sapiehy, hr. Rusockiego, hr. Baworowskiego, pp. Mysłowskiego i D. Horowitza wydelegowało hr. Baworowskiego do odbycia próby urzędowéj przez 3 dni trwać mającéj, stosownie do kontraktu z fabryką Andrzeja hr. Zamojskiego w r. z. zawartego. I w tym celu przy natłoku mieszkańców Żurawna, statek parowy, korzystając z obecnego przyboru Dniestru, udał się z gabarami obładowanemi drzewem, w trzydniową podróż do Zaleszczyk o 30 mil do Żurawna odległych;—poczém statek i gabary oddane zostaną Towarzystwu Żeglugi Parowéj na Dniestrze, przez p. Pietraszka dyrektora fabryk hr. Andrzeja Zamojskiego, umyślnie w tym celu z Warszawy przybyłego. Otoż więc mamy początek żeglugi parowéj na Dniestrze, na téj arterji handlowéj przepływającéj najbujniejsze i najbogatsze prowincje; żegluga ta nada handlowi galicyjskiemu nie mało potęgi i otworzy nowe źródło dochodów. Wszakże Towarzystwo nie powinno ograniczać się na jednym tylko statku parowym i 6-ciu gabarach, gdyż to nie przyniosłoby wymaganego procentu od wyłożonego kapitału, a na przypadek reparacji statku, musiałaby nastąpić przerwa w komunikacji, którąby zachwiała zaufanie spekulantów transportujących swoje towary tą drogą, na termin mniéj więcéj oznaczony. Najmniéj więc 2 statki i 12 gabar należałoby posiadać, chcą nadać popęd tutejszéj komunikacji wodnéj i osięgnąć korzyść z tego przedsiębierstwa. W każdym jednak razie Towarzystwo dobrze zasłużyło się krajowi, łamiąc pierwsze lody w przedsięwzięciu, o którém od tak dawna myślano, czego jednak dotychczas do skutku przywieść nie można było. Fabryka również hr. Zamojskiego dała dowody swéj kompetencji i niemałéj sumienności, przywodząc podjęte dzieło do skutku w czasach do przemysłu fabrycznego tyle niekorzystnych. Parostatek, machina parowa z cylindrami oscylującemi, kocieł, gabary, wszystko wykonane, rzec można, nawet ze zbytecznym przepychem. Daje to jednak dowód niezaprzeczony, iż fabryki krajowe pod dowództwem krajowców, rywalizują już z zagranicznemi co do cen, a co do rodzaju roboty nawet je przewyższają. Niestety! czemuż to i lokomotyw nie budują nasze krajowe fabryki, za które tyle miljonów złotych połyka fabryka Borsiga w Berlinie? czemu Towarzystwa kolei nie wspierają naszych fabryk?

(G. P.)

— GRAD. — W ostatnich dniach zeszłego miesiąca spadł ogromny grad na grunta należące do gminy mukarowskiéj w powiecie uszyckim (gub. podolsk.) Straty w zniszczoném na pniu zbożu są ogromne. Grad wybił we wsi Mukarowie Polnym 270 morgów oziminy i 180 jarzyny, we wsi Gonówce 120 morgów jarzyny, w Wichrówce 225 oziminy i 140 jarzyny, a w fermie Lewickiego 22 morgi oziminy. Straty w przybliżeniu obliczają na 5,000 rub.

— OOLOGJA ORNITOLOGICZNA, czyli nauka o ptasich jajach, dotąd całkowicie nie jest zbadaną i w ostateczny system ujętą. Na dziewięć tysięcy znanych dotychczas gatunków ptaków, zaledwie poznać zdołano jaja dwóch tysięcy, a zatém czwartéj nawet części jeszcze nie opisano. Książę Karol Bonaparte, oraz niedawno zgasły hr. Konstanty Tyzenhauz wiele nad tą nauką pracowali. Wydane w Paryżu dzieło pana O. Des Murs, trzydzieści z górą lat poświęcającego się temu przedmiotowi p. t.: „Traité d'Oologie ornitologique au point de vue de la classification,“ potwierdza w części zasadniczéj systemat ks. Karola Bonapartego. Ś. p. Konstanty Tyzenhauz także gorliwie zajmował się od lat kilkunastu, jako znakomity ornitolog, i oologją, będącą cząstką ulubionéj przezeń nauki. Powziął nawet myśl, dla dopełnienia badań nad oologją ornitologijną ogólną, wydać dzieło o kraju naszego oologji ptasiéj. W tym celu, ze zbioru swego z wielką troskliwością nabywanego częściami, polecił wykonać pod okiem własném p. Michałowi Skinderowi, geometrze postawskiemu, wizerunki jaj ptaków krajowych, oraz tegoż rysownika, dla zgromadzenia większych zasobów, wysłał na Ukrainę, do Bessarabji i t. d. Zawsze dla ludzi oddanych naukom śmierć zawczesna, niedozwoliła ś. p. Konst. Tyzenhauzowi dokonać opisu jaj i skończyć dzieło o gnieżdżeniu się ptaków, któreby stanowiły początek Ornitologji polskiéj zamierzanéj od autora, a zarazemby dopełniały dwie przezeń wydane już prace pod napisami: „Zasady ornitologji albo nauki o ptakach, obejmujące rys postępu jéj, literatury, taksonomję, glossologję i terminologję, oraz: „Ornitologję powszechną czyli opisanie ptaków wszystkich części świata“ we trzech tomach z rycinami. Zgasły naturalista żądał, aby zaczęta praca nie była zmarnowaną. Z tego powodu syn Rajnold, uprosił naturalistę naszego W. Taczanowskiego, najznamienitszego dzisiaj ornitologa polskiego, aby się zajął ukończeniem, a raczéj przerobieniem oologji wypracowanéj przez ś. p. jego ojca. Mówimy „przerobieniem“, gdyż ta nauka ciągle się rozwijając, coraz nowe zdobywa spostrzeżenia i tém samém nieustannie jak najświeższych potrzebuje dopełnień. W. Taczanowski chociaż sam zbierał od lat kilkunastu, oprócz innych przedmiotów do nauk przyrodzonych należących, i jaja ptasie (które umieścił w warszawskim gabinecie zoologicznym), ale nie mając zamiaru pisania o tém wyłącznego dzieła, nie tak dokładnie zważał, jak sam to przyznaje w przedmowie, na wszelkie okoliczności, które podobnym zbiorom towarzyszyćby winny. Wszakże, nim się wziął do pióra w zakresie oologji, począł od przejrzenia celniejszych gabinetów zagranicznych podobnego rodzaju panów Baldamusa, Blasiusa, Brehma, Verreaux i t. p. Niemógł tylko obejrzeć zbiorów oologicznych ś. p. Tyzenhauza, które darowane zostały wraz z gabinetem ornitologicznym dla Muzeum archeologicznego wileńskiego. Kazimierz Wodzicki udzielił W. Taczanowskiemu do téj pracy opis gnieżdżenia się kilku gatunków galicyjskich ptaków, u nas rzadkich, albo się wcale nie gnieżdżących: nie użył gabinetu oologicznego pana Wodzickiego, dość bogatego w okazy krajowe, dla którego obejrzenia W. T. umyślną zrobił wycieczkę, bo nie znalazłszy właściciela w domu, na pobieżném tylko przejrzeniu musiał przestać. Zresztą, miał szanowny wydawca Oologji pod ręką nader oryginalne notaty pana Michała z Seraffinowiczów Skindera, z których nieco, szczególniéj co do miejscowości litewskich, mógł skorzystać, a które pisane jeszcze w roku 1843, miały tytuł „Glossologji.“ Tym sposobem powstało bardzo znakomite w piśmiennictwie naukowém nietylko polskiém ale i powszechném dzieło, pod tytułem: „Konstantego hr. Tyzenhauza Oologja ptaków polskich, wystawiona na 170 tablicach rytych na miedzi i kolorowanych, do których opisy ułożył W. Taczanowski. Warszawa, w drukarni Gaz. Polsk., w 8-ce większéj,“ str. 524 i nl. 10. „Atlas“ z tytułem odbijanym w litografji M. Fajansa, nosi podobnyż tytuł: „Konstantego Tyzenhauza Oologja ptaków polskich.“ U dołu winjeta wystawiająca gniazdo ptasie pomiędzy gałęziami. Z powodu zbłądzeń rytownika cudzoziemskiego, poprawiono wyrazy polskie na osobnéj stronicy druku. Dzieła tego, jedynego w języku polskim, jako każdéj u nas pracy naukowéj, poważnéj, cięższéj, ciekawe są dzieje wyjścia na jaw publiczny, zwykle połączone z wielu trudnościami. Dla tego uważaliśmy za stosowne kilka słów objaśniających historję wydawnictwa Oologji tutaj podać. Ryciny, w części dokonane za życia Ornitologa litewskiego, w części zaś dorysowane późniéj, pod okiem ornitologa warszawskiego, ryte i odbijane były w Paryżu. Dzieło przez lat kilka drukowane z przyczyny trudności wyjaśnionych tutaj, chociaż ukończone było już w roku zaprzeszłym, w bieżącym dopiéro zostało w obieg puszczone. Tekst francuzki leży już zupełnie przygotowany do druku. (G. P.)

— NAGRODY. — Piszą z Paryża: Dnia 6 lipca miało miejsce uroczyste rozdanie nagród artystom, których obrazy przyjętemi zostały na tutejszą wystawę sztuk pięknych. Z Polaków Leon Kapliński otrzymał wzmiankę zaszczytną (mention honorable) za obraz swój przedstawiający Szlachtę i Lud Polski.

— WYBORY. — W dniu 6 b. m. odbył się w Limanowéj, w obwodzie sądeckim wybór deputowanego na sejm krajowy lwowski, z gmin wiejskich, z powodu unieważnienia poprzedniego wyboru. Padł on na kmiecia Michała Cichorza z Witowa, wybranego raz już poprzednio.

— Pomiędzy KRZYŻEM a WIELENIEM ma być jeszcze jedna kolej żelazna położona, aby pociągi nie potrzebowały na siebie czekać na téj lub na owéj stacji. Roboty w tym celu zostały już rozpoczęte, ale podobno nie tak prędko będą ukończone.

*) Wieś, w któréj mieszka obywatel Majewski.

PRZEGLĄD WSZECHSTRONNY.

Jedną z najciekawszych a najmniéj bezwątpienia znanych cywilizowanemu światu krain, jest bez wątpienia Japonja. Nieprzebyta tama przesądów i że tak powiemy, narodowego sobkowstwa, oddzielała ją od reszty świata, który, jak się zazwyczaj w podobnych razach dzieje, plótł o niéj dziwy niestworzone. To też Japończyk był do dziewiętnastego wieku dziwnie tajemniczą figurą:—nie umiano go oddzielić od Chińczyka, gwałtem przemieniono go na chytrego mieszkańca Państwa Niebieskiego, przypisując mu większe nawet barbarzyństwo niż temu ostatniemu.

Tymczasem najnówsi podróżopisarze zupełnie w inném świetle kraj ten przedstawiają. Według ich zdania przodkuje on innym państwom azjatyckim, tak pod względem oświaty, jak ze względu na dziwnie łagodny charakter krajowców, którzy jeżeli się sprzeciwiali dotąd wszelkim nowościom politycznym i religijnym, to nie dla tego, iż brakło im światła na ich ocenienie i zastosowanie, lecz raczéj z téj przyczyny, iż owi nowatorowie nader niestosowne w tym celu obrali drogi. Nie do nas jednak należy kreślić dzieje tego kraju, przedstawiać stosunki jego z Europą od Marco-Polo do znanéj czytającéj Europie wyprawie lorda Elgin, ani też myślimy czynić swoich uwag o tak dalekim i obcym dla nas przedmiocie: wolimy raczéj obeznać czytelników Kurjera z niektóremi szczegółami o tym kraju podanemi w dzienniku pana Mutreci, podczas chińskiéj kampanji 1859, 1860 i 1861 roku.

Terrytorjum cesarstwa japońskiego składa się z 3,800 wysp. Wysokie góry, często śniegiem okryte, piętrzą się na głównych wyspach Japonji; najwyższa z nich znajduje się niedaleko Yeddo i nazywa się Fu-Jama (roztopiona góra). I rzeczywiście, wybuchy jéj zdarzają się dość często; odkrywają się w niéj coraz nowe kratery i prawie corok w Yeddo daje się słyszeć silne trzęsienie ziemi. Żegluga po tamecznem morzu nader niebezpieczna, skutkiem licznych przeciwnych prądów. Tyfony zdarzają się często.

Klimat Japonji bardzo chłodny na północy a nader gorący na południu, w ogóle jest suchy i zdrowy.

Najbliższem japońskiem miastem od Chin jest Nangasaki. Szang-Hai od Nangasaki leży w odległości dwóch dni i tyluż nocy żeglugi. Nangasaki jest głównym portem Japonji. Przestrzeń pomiędzy dwóma temi miejscami usianą jest podwodnemi skałami, które skutkiem swéj dziwnéj formy otrzymały miano oślich uszu. Ztąd konieczną jest rzeczą opłynąć wyspy Iwohosima, okryte pyszną roślinnością i położone u wejścia do zatoki Nangasaki, tak, iż za gęszczem drzew miasta tego prawie nie widać. Miasto, zbudowane w głębi zatoki, ze wszech stron otaczają wysokie skały, za któremi ciągnie się łańcuch gór.

Liczba mieszkańców w Nangasaki wynosi około 80,000 dusz, zamieszkujących 80 ulic, z których każda ciągnie się najmniéj milę; ulice te szerokie, powietrze na nich czyste. Przedmieścia poczynają się w górach i przylegają do miasta z trzech stron.

Przez całą długość niższéj części miasta, przebiega rzeka. Około 40 mostów łączy oba jéj brzegi. Niektóre z nich murowane, z posągowemi poręczami; inne drewniane, nader wdzięcznie wygięte i ozdobione pnącemi się roślinami, które wraz z kwiatami i liśćmi, tworzą wspaniałe girlandy, spuszczające się do wody. Wszystko to składa się na nadanie temu miastu dziwnie czarującéj postaci.

Jedną z najulubieńszych zabaw zamożnych Japończyków jest jazda konna. Codzień kilka godzin trawją w obszernym cyrku, kędy ujeżdżają najdziksze konie.

Rasa koni japońskich odznacza się dobremi przymiotami; nie szkodzi im zmęczenie i nigdy prawie niepodobna ich osłabić, lecz są dzikie i nieposkromione. Konie japońskie przywiezione do Francji podczas chińskiéj wyprawy, tylko po długiém ujeżdżaniu, dały się powodować, a i tak wiele z nich padło.

Jeźdźcy japońscy noszą dziwny ubior na głowie, składający się z płaskiéj tarczy, położonéj na głowie i podtrzymywanéj mnóstwem wstążek pozwiązywanych pod nosem, podbródkiem i za uszami.

W Nangasaki znajduje się około 60 świątyń i więcéj niż 700 herbaciarni, t. j. domów, kędy tuziemcy schodzą się pić herbatę. Świątynie te i herbaciarnie rozrzucone są po większéj części na górach, w górnéj części miasta; wszystkie otoczone prześlicznemi ogrodami, nakształt angielskich, z niezliczonemi wodotryskami. Lecz nic nie masz cudniejszego nad widok z tego miejsca panoramy miasta, portu, usianego okrętami i otoczonego zielenią drzew, oraz błękitnego morza, które gdzieś w oddaleniu niknie. W dni gorące, gdy wiatr morski zaledwo odświéża powietrze, mieszkańcy Nangasaki tłumnie napełniają te wspaniałe ogrody.

Niedawno jeszcze Nangasaki stało się ważnem nadmorskiém miastem; zyskało swe znaczenie dopiéro od 1-go lipca 1859 r., gdy port ten został otwarty dla zagranicznego handlu. Jeograficzne położenie tego miasta, obfitość jego płodów i konieczność, wszystkim dająca się uczuć stosunków z innemi krajami, zapewnia mu kwitnącą przyszłość.

Europejczycy najchętniéj kupują w tym kraju papierowe tkaniny, lakiery, jedwab, stalowe wyroby i rozmaite kosztowne ozdoby.

Okolice Nangasaki wydają w wielkiéj ilości herbatę, ryż, tytuń, siarkę, marmur, węgiel kamienny, azbest, wosk rodzimy i t. p.

Wosk rodzimy zbiera się w ogromnéj ilości i przedaje się w Nangasaki po nader umiarkowanéj cenie, bo od 5 do 7 funtów szt. za pikul (około 60 kilogramów). Wyprawa chińska zniszczyła w tym roku dwadzieścia tysięcy beczek węgla kamiennego, który wieziono z Hong-Kong, Tsan-Haj i Tschi-Fu. Co się tycze siarki, téj prawie wyłącznie dostarcza wyspa Iwohosima, w południowéj części prowincji Satsuma. Kopalnie siarki, huty i hamernie zbudowane w téj prowincji stanowią główny dochód księcia Satsumy, jedynego z krewnych cesarza.

Temperatura Nangasaki bardzo zmienna a przejście od ciepła do zimna nadzwyczaj nagłe. Nieraz, po upałach nie do wytrzymania, następuje nadzwyczajne zimno.

ROZMAITOŚCI.

— Zarzucają fotografji, iż najdokładniejsze nawet portrety nie zachowują charakterystycznych rysów twarzy, a to tak dalece, że mając czyjąś fotografję, przy spotkaniu téj osoby, bardzo rzadko poznać ją można. I na tém się szczególnie zasadza wyższość ręcznych portretów nad fotografjami. By wynagrodzić tę niedokładność, należałoby przedstawiać portret jednéj osoby w rozmaitych sytuacjach. Fotograf Karrik począł niedawno umieszczać na jednéj karcie sześć różnych wizerunków, to jest różniących się pozą, ubiorem i t. d., tak, iż każda kartka podobną jest do ramy o sześciu szybach, w któréj zamiast szkła — portrety. Prócz tego, Karrik umyślił robić portretowe opłatki (pieczątki), któremi nie tylko można pieczętować listy, lecz w pewnych razach używać tych opłatków zamiast podpisów, a nawet całych listów. Fotografjom tym i opłatkom można wróżyć świetną przyszłość; powinny wejść one w powszechny użytek, do czego się mianowicie przyczynia ich taniość; w obecnéj już chwili tuzin takich biletów lub sto opłatków, składających się z 14 pozycij, kosztuje rs. 6, każdy więc portret wielkości cala kwadratowego wart 12 groszy. Nic nie będzie dziwnego, jeśli wkrótce portret będzie kosztować 2 grosze.

— Z powodu wyniesienia jenerała Forey na dostojność marszałka Francji, dekretem cesarskim 2 lipca, dziennik paryzki Temps podaje następną o nim wiadomość:

Forey urodził się w Paryżu 10 stycznia 1804 roku. Przyjęty do szkoły wojennéj w Saint-Cyr w r. 1822 wyszedł z niéj we dwa lata ze stopniem podporucznika. W 1835-m popłynął do Afryki, gdzie odznaczył się w wyprawie do Wrót żelaznych. W roku 1840-m jak dowódca bataljonu 54-go półku, otrzymał poruczenie uorganizować 6-ty bataljon strzelców orleańskich w obozie pod Saint-Omer i w kilka miesięcy późniéj popłynął do Algierji na czele tego nowego oddziału, którego adjutantem majorem był wówczas przyszły marszałek Canrobert.

W roku 1844-m Forey objął w Afryce dowództwo nad 26-m półkiem piechoty linjowéj i odprowadził go do Francji. Mianowany jenerałem brygady 14 lipca 1848-go, spełniał razem dowództwo w Paryżu aż do dnia 22 grudnia 1851-go, kiedy został jenerałem dywizji.

Z początku zasiadał w komitecie piechoty; po wypowiedzeniu wojny wschodniéj mianowany został dowódcą 4-éj dywizji wojska wysłanego do Gallipoli; miał podrzędny udział w bitwie pod Alma, po śmierci zaś marszałka Saint-Arnaud, znalazł się pod rozkazami swego dawnego adjutanta-majora 6-go bataljonu strzelców pieszych. Kiedy 5-go listopada jenerał Bosquet ocalał pod Inkermanem wojsko angielskie, jenerał Forey odparł dzielnie od przekopów wycieczkę.

Niezgoda głównodowodzących, jenerała Canrobert i lorda Raglan mocno opóźniała działania zaczepne; jenerał Pelissier zmienił naprzód jenerała Forey a późniéj i jenerała Canrobert. Po powrocie swoim do Francji, jenerała Forey nie przyjął dowództwa w Afryce i mianowany został naczelnikiem 1-éj dywizji wojska w Paryżu. Z nią odbył wojnę włoską; miał zaszczyt i szczęście pierwszy bić się z Austryjakami. Bitwa pod Montebello, gdzie dowiódł męztwa trafnego rzutu oka i prawdziwéj biegłości; bitwa Solferyńska, gdzie jego dywizja mocno ucierpiała, otworzyły mu podwoje senatu. Jenerał Forey dowodził jeszcze dywizją w Paryżu, kiedy był wysłany de Meksyku.

Dziś jest on jedénastym i ostatnim co do starszeństwa na liście marszałków Francji a 9-tym co do wieku.

Lista marszałków obejmuje następne nazwiska:

Hr. d'Ornano, ur. 17 stycznia 1784 r.—Vaillant, 6 grudnia 1790—Magnan, 7 grudnia 1791—Regnault de Saint Jean-d'Angely, 29 lipca 1794—Pelissier, książe Malakoff, 6 listopada 1794—Randon, 25 marca 1795-go r. Barraguay d'Hilliers, 6 września 1795—Niel, 4 października 1802 r.—Forey 10 stycznia 1804—Mac-Mahon, 13 lipca 1808—Canrobert 27 czerwca 1809 roku.

— Panowie Chauveau i Preséau w Londynie znaleźli w żołądku strusim, prócz pokarmów i kamieni, następujące przedmioty: trzy fajki gliniane, zupełnie całe; nóż z trzonkiem miedzianym, długości 2 decimetry.; 25 guzików miedzianych od mundurów wojskowych; jedna sztuka 50 centimów; 32 sztuki sous, mniéj lub więcéj zużyte; około 50 sztuk monety miedzianéj startéj na blaszki trójkątne; szczątki łańcużka od zegarka, jak niemniéj kawałki różnych metalów; 6 dużych orzechów zupełnie całych; kilka ułamków laski tarniowéj; nakoniec kawałek druta żelaznego, długości jednego decimetra. Dr. E. Berchow, zamieścił również ciekawy artykuł w Dzienniku Szpitali, w którym znajduje się opis przedmiotów znalezionych w żołądku strusia zdechłego na okręcie 1817 r. w podróży z Afryki do Europy. W żołądku drugim znaleziono massę płótna, kłaków, piasku, i kawałki odzieży, co wszystko razem ważyło 3½ kilogramów. W materje te były owinięte różne przedmioty, które odesłano do muzeum szkoły medycznéj w Roszefort, gdzie przechowują się dotąd. Pomiędzy innemi były tam: trzy stęple żelażne, ważące 280 gram.; 9 sztuk monety; zawiaska miedziana; dwa klucze żelazne; dwadzieścia gwoździ żelaznych; siedmnaście gwoździ miedzianych; dwadzieścia cztery przedmioty metaliczne miedziane; dwadzieścia kawałków żelaza mocno zardzawiałego; jedna kula karabinowa ołowiana; dwadzieścia kamyków zaokrąglonych błyszczących; dwadzieścia sześć różnych małych kawałków, między któremi było dziesięć pereł. Wszystkie te przedmioty ważyły 728 gram.

O G Ł O S Z E N I A.

Отъ Виленскаго питейно акцизнаго управленія 1-го Округа.

Надсмотрщикъ Дубникскаго винокуреннаго завода Орлицкій объявилъ, что онъ на пути во время слѣдованія его отъ завода въ городъ Вильно, 5 числа сего іюня, потерялъ свидѣтельство, выданное изъ сего управленія 3 сего іюня за N. 1360, на отпускъ изъ Дубникскаго виннаго подвала помѣщика Минейки въ оптовый складъ помѣщика Пиляра фонъ Пильхау въ имѣніе его Мицкуны 25,500% безводнаго спирта.

Объявляя о семъ, окружное управленіе покорнѣйше проситъ, буде окажется гдѣ либо означенное свидѣтельство, то выслать таковое въ сей округъ въ г. Вильно. Іюня 1863 года.

Окружный Надзиратель *Глинскій*. 3—379

Отъ Гродненской палаты государственныхъ имуществъ объявляется, что въ Бѣлостокской городовой полиціи будутъ производиться публичные торги 19 сего іюля мѣсяца, съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, на продажу лѣса, вырубленнаго въ Сокольской дачѣ на станціи С. Петербургско-Варшавской желѣзной дороги Черная-весь. По чему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ, благоволятъ явиться къ назначенному сроку въ подлежащее мѣсто съ наличными залогами, равняющимися ⅓ части оцѣночной суммы и ⅓ цѣны состоявшейся на переторжкѣ за приторгованный лѣсъ. О подробныхъ условіяхъ продажи покупатели узнаютъ при торгахъ. Іюня 22 дня 1863 года. 3—380

Виленское губернское правленіе, въ слѣдствіе постановленія своего, 24 мая 1863 года послѣдовавшаго, вызываетъ въ присутствіе свое на 27 число сентября сего года всѣхъ кредиторовъ Виленскихъ обывателей дворянъ коллежскаго секретаря Осипа Осипова и матери его Людвики Ивановой, рожденной Либельтъ, Струмиловъ, а именно: наслѣдниковъ коллежскаго секретаря Амброзія Чербишевича, Виленскаго банкира Александра Саломонова Геймана, губернскаго секретаря Болеслава Ивана Тараевича, дворянина Бышинскаго, наслѣдниковъ бывшаго предводителя дворянства Станислава Ясенскаго, наслѣдниковъ коллежскаго ассесора Пинабеля, квартальнаго надзирателя Врублевскаго, полковника Шенига, дворянина Андрея Квятковскаго, дворянина Теофиля Гуцевича, Емилію Ивановскую, Анну Сальмановичеву, отставнаго поручика Станислава Лаврентева Гуцевича, еврея Мордуха Шліомовича Марка Плунгянскаго, коллежскаго регистратора Осипа Соколовскаго, Войцѣховича и помѣщика Яздовскаго для составленія подъ вѣденіемъ сего правленія закономъ опредѣленнаго конкурснаго управленія по дѣламъ несостоятельныхъ Іосифа и Людвики Струмиловъ. Іюня 12 дня 1863 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ*.
Секретарь *Комаръ*.

Виленской губерніи, отъ Лидскаго уѣзднаго суда объявляется, что въ семъ судѣ произведены будутъ торги 17 числа будущаго сентября мѣсяца съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою на продажу дома дворянина Леонарда Васильева Барановскаго, въ городѣ Лидѣ состоящаго—почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться на оные. 2—367

Od Wileńskiego trunkowo-akcyznego zarządu 1-go okręgu.

Dozórca dubnickiego gorzelanego zakładu Orlicki doniósł, iż jadąc z zakładu do Wilna 5-go bież. czerwca stracił świadectwo wydane mu z tegoż zarządu 3-go czerwca za N. 1360 na wydanie z dubnickiego wódczanego składu obywatela Minejki do ryczałtowego składu obywatela Pillara von Pilchau do majątku jego Mickun 25,500% bezwodnego spirytusu.

Ogłaszając o tém zarząd okręgowy najpokorniéj uprasza, jeśli by rzeczone świadectwo gdziekolwiekbądź się znalazło, wysłać takowe do tegoż okręgu w m. Wilnie. Czerwca 1863 roku.

Dozórca okręgowy Gliński. 3—379

Grodzieńska izba dóbr rządowych ogłasza, iż w białostockiéj policji miejskiéj 19-go lipca odbędzie się licytacja z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż lasu wyciętego w sokólskiéj kniei skarbowéj, na stacji St. Petersbursko-Warszawskiéj drogi żelaznéj Czarna-Wieś. Życzący brać udział w téj sprzedaży raczą zgłosić się do rzeczonéj policji na termin z ewikcjami równemi ⅓ części summy szacunkowéj i ⅓ ceny przyznanéj na przetargu za kupione drzewo. O warunkach sprzedaży dowiedzieć się na miejscu. 22-go czerwca 1863 roku. 3—380

Wileński rząd gubernjalny w skutku postanowienia swego z d. 24 maja 1863 r. wzywa do urzędu na 27 września b. r. wszystkich kredytorów obywateli Wileńskich dworzan, sekretarza kollegjalnego Józefa i matki jego Ludwiki urodzonéj Libelt, Strumiłłów, a mianowicie: sukcessorów sekretarza kollegjalnego Ambrożego Czerbiszewicza, wileńskiego bankiera Aleksandra Hejmana, sekretarza gubernjalnego Bolesława Tarasewicza, dworzanina Byszyńskiego, spadkobierców b. marszałka szlachty Jasieńskiego, spadkobierców assesora kollegjalnego Pinabla, dozórcy kwartalnego Wróblewskiego, półkownika Szeniga, dworzanina Andrzeja Kwiatkowskiego, dworzanina Teofila Gucewicza, Emilję Iwanowską, Annę Salmonowiczowę, porucznika dymissjonowanego Stanisława Gucewicza, starozakonnego Morducha Szlomowicza Marka Płungiańskiego, regestratora kollegjalnego Józefa Sokołowskiego, Wojciechowicza i obywatela Jazdowskiego, dla ułożenia pod zawiadywaniem tegoż rządu prawnéj konkursowéj administracji, w sprawach niewypłatnych Józefa i Ludwiki Strumiłłow. 12 czerwca 1863 r.

Radca Giecołd.
Sekretarz Komar.
Naczelnik stołu Kodź. 2—378

Gubernji Wileńskiéj od Lidzkiego sądu powiatowego ogłasza się iż w sądzie tym będzie odbywać się licytacja 17 września 1863 roku z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż domu dworzanina Leonarda Baranowskiego w m. Lidzie położonego. Interessowani raczą zgłosić się do sądu. 2—367

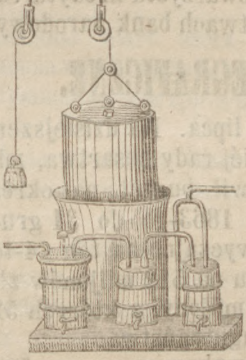
ПОДПИСКА НА ВТОРОЕ ПОЛУГОДІЕ НА БИРЖЕВЫЯ ВѢДОМОСТИ.

Выходятъ два раза въ день.

ПОДПИСКА НА ПОЛУГОДІЕ съ 1-го іюля 1863 по 1 января 1864 г. принимается въ конторѣ редакціи, на конно-гвардейскомъ бульварѣ въ д. Мельникова. Цѣна съ доставкою и пересылкою 7 руб.

ОБЪЯВЛЕНІЯ для напечатанія въ Биржевыхъ Вѣдомостяхъ принимаются въ конторѣ редакціи по таксѣ.

ТРЕТІЙ ВЫПУСКЪ СБОРНИКА правительственныхъ распоряженій по питейно-акцизному управленію выйдетъ въ теченіе іюля сего года. Въ означенный Сборникъ войдутъ всѣ распоряженія съ 1-го января по 1-е іюля 1863 года. Цѣна 1 руб. сер. Подписка на Сборникъ принимается въ конторѣ редакціи. 1—389

Instytut Sztucznych WOD MINERALNYCH

Na Pohulance w ogrodzie b. Malinowskiego.

Ponieważ zwyczajny kurs używania wód mineralnych przepisywany przez pp. Lekarzy jest cztero-tygodniowy, przeto Dyrekcja Instytutu za niezbytni poczytuje sobie obowiązek zawiadomić powtórnie szanowną publiczność, iż obecny sezon używania tychże wód w samym Instytucie z kranów zakrywa się 10 przyszłego sierpnia. Osoby przeto życzące skorzystać z teraźniejszego sezonu raczą zawczasu zapisać się na abonentów z tém, iżby mogły użyć zupełnego cztero-tygodniowego kursu.

Dyrekcja Instytutu. 2—390

Do Składu

WÓD MINERALNYCH NATURALNYCH kupca Edwarda Fechtela, nadeszły wprost ze źrzódeł, czerpania 1863 r. KISSINGEN Rakoczy, PYRMONTER Stahlbrunn, VICHY Grande Grille i Celestins, WILDUNGER Sauerbrunn, EGERS Franzbrunn, EMSER, SELTERS, i inne. 3 lipca 1863 r. 2—385

PAPIER WLINSI

Najlepsi lekarze w Paryżu zalecają papier Wlinsi, jako najskuteczniejszy środek, który leczy katary, ból gardła, boleści krzyża, reumatyzmy etc. Jednorazowe a najwięcéj trzykrotne użycie, wystarcza najczęściéj do zupełnego wyzdrowienia, i wyjąwszy małe świerzbienie nie zostawia po sobie żadnego innego wrażenia. Pudełko złożone z 10 arkuszy kosztuje kop. 60. Dostać można w aptekach pp. Chróścickiego w Wilnie, Molendzińskiego w Krakowie, Mrozowskiego w Warszawie, Tomanka we Lwowie. 1—397

DO MAGAZYNU

mego nadesłano CENNIKI i KATALOGI na drzewy, krzewy, kwiaty i nasiona z tutejszego zakładu pp. KRAKKE i WOEHLER i p. K. H. WAGNERA w Rydze; osoby życzące korzystać raczą się zgłosić ze swemi obstalunkami a cenniki bezpłatnie otrzymają.

EDWARD FECHTEL. 2—384

MASZYNKI DO NAKŁÓWANIA CIAŁA

Słynne narzędzie zwane ożywicielem (Lebenswecker, Le Reveilleur), wynalazku d-ra Baumscheid, sprowadzające na zewnątrz ciała wszelkie humory szkodliwe, otrzymało upoważnienie francuzkiéj akademji Medycznéj. Wprowadzone do Francji przez Polaka d-ra Lipkau, sprawia do zadziwienia pomyślne skutki w chorobach nerwowych, przeciw reumatyzmom, podagrze, sparaliżowaniu ciała po apoplexyach, jak również przeciw chronicznemu osłabieniu żołądka, piersi i t. d. Nieoceniona metoda leczenia za pomocą tego narzędzia tém większą ma wartość dla chorych, że jest dla każdego łatwą i przystępną, a sprawia nieuchronnie pomyślny skutek w licznych cierpieniach.

Książeczki z opisem użycia w języku francuzkim przez d-ra Lipkau jak i samo narzędzie pod jego nadzorem w Paryżu najdokładniéj wykończone znajdują się u panów aptekarzy Chróścickiego w Wilnie i Ruckera we Lwowie. 6—305

SPRZEDAJE SIĘ, ogólnie i częściowo 4 fermy, z których jedna ma 3 włoki najlepszéj pasieki i 200 wozów murożnego siana a inne 3 po włoce—przy tych fermach jest las dobry włok 20—Od Wilna 10 mil w Oszmiańskim p-cie—takowe fermy mogą być oddane w szescioletnię dzierżawę—dowiedzieć się szczegółowie można w Wilnie w Cukierni KLEJNA, a w Oszmianie u p. Wojniusza. 1—396

GUWERNANTKA SZWAJCARKA, życzy mieć posadę w domu obywatelskim. Wiadomość bliższą powziąć można na Wileńskiéj ulicy w domu W. Glücksberga. 1—395

SYROP CHRZANOWY Z JODEM

przygotowany przez pp. Grimault i spółkę aptekarzy w Paryżu, na ulicy Feuillade N. 7, posiada dowiedzioną wyższość nad

Tranem Rybim.

Według świadectw wielu lekarzy ordynujących w szpitalach Paryzkich, świadectw zamieszczonych w metodzie użycia tego lekarstwa, jak również na zasadzie licznych pochwał kilkunastu Akademij medycznych, syrop ten nierównie pomyślniejsze sprawia skutki w tych słabościach, gdzie zażywanie Tranu rybiego dotąd przepisywano. Leczy on słabości piersiowe, szkrofuły, lymfatyzm, bladość cery, rozmiękłość ciała, apetyt przywraca, czyści krew i odnawia cały organizm człowieka; jednem słowem jest on najsilniejszym ze wszystkich środków krew oczyszczających, jakie do dziś odkryte zostały. Nie utrudza on żołądka, jak jodan, potasium, lub jodan żelaza, ale nadewszystko nieocenionym jest dla dzieci skrofulicznych i cierpiących na gruczoły. Słynny doktor Cazenave, ordynujący w szpitalu św. Ludwika w Paryżu, zaleca to lekarstwo szczególniéj w cierpieniach skórnych łącznie z pigułkami noszącemi jego nazwisko.

Dostać można w składzie materjałów aptecznych p. Galle w Warszawie. 1—398

Прибывшіе въ Вильно отъ 8 по 10 іюля 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Меньщиковъ кап. лейбъ-гв., Алехновичъ поруч. л.-гвар., Назимовъ подпор. л.-гвар., помѣщ: Сидоровичъ Осипъ, Ольшанскій Казимиръ лекарь, Коопенъ Людвикъ телеграфистъ, Довгирдъ Антонъ стат. сов., Кершъ Александръ Скробишевскій Иванъ Домолевичъ Антонъ топографъ, Романовъ Иванъ топографъ, Плованцевъ Семенъ топографъ, Арнольдъ Павелъ топографъ.

ГОСТИННИЦА ЕВРОПА. Полков. Таубе, подпол. Зыковъ, пол. Лебедовъ, шт.-рот. А. Уральгинъ, шт.-рот. Творовскій, кап. Семельскій, каз. пол. Тичинъ, шт.-рот. Кулковскій, шт.-кап. Масловъ, пор. Кутуловъ, пор. Масловъ, кап. Адамовичъ, надвор. сов. Эреме, корнетъ Милеръ, корн. Юргенбургъ, тит. сов. Морюнскій, кол. асс. Рюминъ, стат. сов. Силичъ, купецъ Вышвянскій, куп. Беренштейнъ.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКАГО. Стат. сов. Маковъ, пол. л.-гвар. Благовъ, пом. Брониславъ Ердманъ и Иванъ Буторовичъ, пом. Варвара Лопацинская, кап. Шмидтъ, поруч. Райко и Нодбекъ, кол. сек. Владиславъ Левшинъ, чин. Чегеринъ, пор. Никифоръ и Хорошиловъ, лекарь Пророковъ, губ. сек. Алалыкинъ, купецъ Адольфъ Брауманъ.

Przyjechali do Wilna od 8 do 10 lipca 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Mienszczykow kap. lejb-gw., Alechnowicz por. lejb-gw., Nazimow podpor. l.-gwar., obyw.: Sidorowicz Józef, Olszański Kazimierz doktor, Koonen Ludwik telegraf., Dowgird rad. st., Kiersz Aleksander stypend., Szkrobiszewski Jan stypend., Domolewicz Antoni topog., Romanow Jan topog., Iłowancew Symon topog., Arnold Paweł topograf.

HOTEL EUROPEJSKI. Pułk. Taube, podpuł. Zykow, puł. Lebedow, szt.-rotm. Uralgin, szt.-rot. Tworowski, kap. Senelski, puł. kozak. Tyczyn, szt.-kap. Masłow, por. Kutułow, por. Masłow, kap. Adamowicz, rad. dwor. Ereme, kornet Muller, kor. Jurgenburg, rad. hon. Moriunski. kol. ass. Rumin, radz. stan. Silicz, kupiec Wyszwianski, kup. Berenstejn.

HOTEL POZNAŃSKIEGO. Radca stan. Makow, puł. Błahow, obyw. Bronisław Erdman i Jan Hutorowicz, ob. Barbara Łopacińska, kap. Szmidt, porucz. Rajko, porucz. Nodbek, kol. sek. Władysław Lewszin, urzęd. Czeczerin, porucz. Nikiforow i Choroszyłow, lekarz Prorokow, gub. sek. Ałałykin, kupiec Adolf Brauman.

Дозволено Ценсурою. 10 Іюля 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.